

ΕΒΔΟΜΑΘΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 34.

ΤΟΜΟΣ Β'.

13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1893.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ.

Περὶ τῶν πρὸς ἐξήγησιν τῶν μύθων
διαφόρων ὁχλῶν πάλαι καὶ νῦν.*

Τούτου ὅμως γενομένου, νέου συστήματος αἱ ἀρ-
χαὶ ἀναφαίνονται διὰ τῶν Προλεγομένων εἰς
ἐπιστημονικὴν μυθολογίαν ὑπὸ τοῦ
Otfried Müller, τῷ 1825 δημοσιευθέντων. Δι' αὐτῶν
δὲ ἐξήτει οὗτος νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν φυσικὴν ἢ ἰστο-
ρικὴν σημασίαν τῶν μύθων, ἐξετάζων τὰς διαφορὰς
φυλῶν καὶ οικογενειῶν, χρώμενος τῇ ἐτυμολογικῇ ἀ-
ναλύσει. Ἀνεγνώρισε τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τῆς ἀν-
θρωπότητος ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῆς ἡλικίᾳ. Ὁ μῦ-
θος ἐφάνη αὐτῷ ὡς πρῶξις φυσικῆ δι' ἧς τὸ ἀν-
θρώπινον πνεῦμα, ἀνίκανον ἔτι πρὸς ἀφηρημένας
ἐννοίας, ἐθεώρει τὰ πράγματα ὑπὸ τύπον συγκεκρι-
μένον καὶ ζῶντα. Καὶ τοιαύτη ἡ μέθοδος ἐν συντόμῳ
τοῦ Otfried Müller, ἤτινι ἠκολούθησαν ὁ Welker
ὁ Preller καὶ ἄλλοι. Ἄλλ' ἤδη ἡ μυθολογία ὅλω,
ἀνακαινίζεται καὶ νέαν τροπὴν λαμβάνει. Ὅ,τι ἐγένε-
το διὰ τὴν γραμματικὴν, διὰ τῆς συγκριτικῆς
γραμματικῆς τοῦ Bopp, τὸ αὐτὸ γίγνεται διὰ τὴν
μυθολογίαν τῷ 1840. Ἡ συγκριτικὴ μυθολο-
γία πατέρα μὲν ἔσχε τὸν Adalber Kuhn, ἀλλὰ κυ-
ριώτατον αὐτῆς θεράποντα, ὅστις ἀνέπτυξεν αὐτὴν
καὶ καθώρισε, τὸν Max Müller. Οὗτος, μελετήσας τὰς
Βέδας καὶ ἰδίᾳ τὴν Rig-Véda, ἐξέθηκε τὰς ιδέας αὐ-
τοῦ κυρίως διὰ τοῦ συγγράμματός αὐτοῦ Μελέτων
ἐπὶ τῆς συγκριτικῆς μυθολογίας (Essais
sur la mythologie comparée) καὶ ἐν τοῖς Μαθήμα-
σιν αὐτοῦ περὶ τῆς γλωσσικῆς ἐπιστή-
μης (Leçons sur la science du langage). Αἱ Βέδαί
εἰσὶ τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Βραχμάνων τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ

λέξις Βέδα σημαίνει ἐν τῇ σανσκριτῇ γῶσιν ἢ ἐπι-
στήμην. Κατὰ τὸν Müller ἡ λέξις Βέδα ἢ αὐτὴ ἐστὶ
τῇ ἑλληνικῇ λέξει οἶδα=γινώσκω. Τὸ ὄνομα δὲ τοῦ-
το ἐδόθη ὑπὸ τῶν Βραχμάνων εἰς τέσσαρας συλλογὰς
ὑμνων, ἃς ἀποκαλοῦσι Rig-véda, Yagur-véda, Sâma-
veda καὶ Atharva-véda.

Τὸ σύστημα δὲ ὅπερ ἀνέπτυξεν ὁ Max Müller ἐ-
κλήθη συγκριτικὴ μυθολογία, διότι γίγνεται σύγκρι-
σις τῶν μύθων ἐνὸς λαοῦ πρὸς τοὺς ἑτέρου. Ὁ Müller
ἔθηκεν ὡς ἀρχὴν τοῦ συστήματος αὐτοῦ τὴν ἀνα-
κάλυψιν τῆς συγγενείας τῶν ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσ-
σῶν, ἢ ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὰς οὗτος τῶν ἀρίων γλωσ-
σῶν. Οὕτως οἱ Κέλται, οἱ Ἰνδοί, οἱ Ἰτανοί, οἱ Λα-
τῖνοι καὶ οἱ Ἕλληνες, πάντες ἔχουσιν, ὡς καὶ ἡ
γλώσσα αὐτῶν ἀποδεικνυσθῆναι, ἰδιώματα, ἃτινα δύναν-
ται νὰ τῆσθωσιν αὐτοὺς εἰς μίαν οικογένειαν. Ἡ σύγ-
κρισις δὲ τῶν λέξεων, αἰτινες ὑπὸ διαφόρους τύπους
εἰσὶ κοινὰί πάσαις ταῖς ἰνδοευρωπαϊκαῖς γλώσσαις,
ρίπτουσι πολὺ φῶς ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς σημασίας τῶν
λέξεων τούτων. Οὕτως ἐὰν ληθῆ τὸ ὄνομα θεοῦ
τινος, οἷον τοῦ Διὸς ἢ τῆς Ἀθηνᾶς ἢ ἄλλου τινός,
δυνατὸν τὸ ὄνομα τοῦτο οὐδεμίαν μὲν νὰ ἔχη καταλη-
πτὴν σημασίαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἢ ἀντίστοιχος ὅμως
αὐτῆς ἐν ταῖς συγγενέσι γλώσσαις, ἰδίᾳ ἐν τῇ σαν-
σκριτῇ, ἢ τῇ ζενδικῇ, δυνατὸν ν' ἀποκαλύψῃ τὴν
πρώτην σημασίαν τῆς λέξεως. «Ὅπως ἐννοήσωμεν,
λέγει ὁ Müller, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν νοῦν τῶν θεῶν
τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀνακαλύψωμεν τὴν πρώτην ἐν-
νοιαν τῶν αὐτοῖς ἀναφερομένων μύθων, δεῖον νὰ λά-
βωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παραλλήλους μαρτυρίας
περὶ αὐτῶν, ὅσας παρέχουσιν ἡ λατινικὴ, γερμανι-
κὴ, σανσκριτικὴ καὶ ζενδικὴ φιλολογία». Ἀθηνᾶ
εἶνε ὄνομα θεῖον, ὅπερ ἐν τῇ ἑλληνικῇ οὐδεμίαν ἔχει
σημασίαν· κατὰ τὸν κ. Müller διὰ λόγους οὗς ἀνα-
πτύσσει, ἡ λέξις ἐστὶν ἢ αὐτὴ τῇ Ahanā, σημαίνου-
σα τὴν αὐγὴν ἐν τῇ σανσκριτῇ. Συμφώνως δὲ τῇ
γνώμῃ αὐτοῦ ταύτη ὁ Müller πάντας τοὺς περὶ Ἀ-
θηνᾶς μύθους συμβιβάζει πρὸς τὰ φυσικὰ φαινόμενα
τῆς αὐγῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ Ζεὺς ἐξηγεῖται

*) Ἰδε ἀριθ. 33, σελ. 642—644.

οὐρανός και ἐπομένως πάντες οἱ περὶ αὐτοῦ μῦθοι πρέπει νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς οὐράνια φαινόμενα.

Εἰς τὴν μυθοποιητικὴν ἡλικίαν τῆς γλώσσης, ὅπως αὐτὸς οὗτος ἀποκαλεῖ αὐτὴν, ἀποδίδωσι τὸν σχηματισμὸν τῶν μύθων ὁ Max Müller. Ἴνα δὲ μὴ κατατριβώμεθα εἰς πλείονας λεπτομερείας, συγκεφαλαιούμεν τὴν καθόλου θεωρίαν τοῦ Max Müller. Ἐν τῇ Vēda εὐρίσκει λέξεις ὁμοίους πρὸς τὰ ὀνόματα διαφόρων θεῶν ἢ ἠρώων τῶν Ἑλλήνων, αἵτινες σημαίνουσι φυσικὰ φαινόμενα, ὡς οὐρανόν, αὐγὴν κτλ. Θεωρεῖ δ' ὅτι αὐταὶ αὐταὶ αἱ λέξεις κακῶς ἐννοηθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐσχημάτισαν τοὺς μύθους αὐτῶν δηλ. κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν ὑπέστησαν γλωσσικὴν, ὡς λέγει, πάθησιν (maladie du langage). Ἐπειδὴ λοιπὸν αἱ λέξεις ἐλήφθησαν καὶ κατέστησαν ὀνόματα παρὰ τοῖς Ἑλλήσι θεῶν προσωποποιηθέντων διὰ τῆς maladies du langage, ἢ πρώτῃ ἀρχῇ τῶν ἑλληνικῶν μύθων ἀναζητητέα ἐν ταῖς Βέδαις. Ἐκ τῆς ἀναζητήσεως δὲ ταύτης φανήσεται ὅτι οὗτοι ἦσαν φυσικὰ φαινόμενα. Τὸ σύστημα τοῦτο, καίτοι καὶ σκωμμάτων οὐδαμῶς ἐστερηθῆν, ἐκράτησεν ὡς τὸ ἐπιστημονικώτερον. Τελευταῖον ὁμως, πρὸ πενταετίας, καὶ νέα ἀνεφάνη σχολή, ἀποφαινόμενη ὅτι ἡ κακῶς ἐννοηθεῖσα διαλεκτικὴ (langage) ἤκιστα συμβάλλεται εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς μυθολογίας. Ἡ σχολὴ αὕτη ἐρμηνεύει τὸ ἀκατάληπτον στοιχεῖον, ὅπερ οἱ μῦθοι ἐνέχουσιν, ὡς ὃν ἀπλῶς ἢ ἐπίζησις διανοητικῆς καταστάσεως ἄλλοτε συνηθεσάτης ἢ μὴ παγκοσμίου, ἀλλ' ἥτις σήμερον δὲν εὐρίσκειται ἢ παρὰ τοῖς ἀγρίοις καὶ μέχρι τινὸς σημείου παρὰ τοῖς παισὶ. Τὸ προαναπτυχθὲν σύστημα τοῦ Max Müller προδεδεῖται ὅτι ἡ διανοητικὴ κατάστασις, ἥτις ἐγέννησε τοὺς μύθους, εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα εἶδους διαφθορᾶς τῆς διαλέκτου τὸ νέον σύστημα ὑπολαμβάνει ὅτι τὰ διαλεκτικὰ φαινόμενα ἀναφέρονται εἰς ἀνάλογον διανοητικὴν κατάστασιν. Τὸ σύστημα τοῦτο δύναται νὰ κληθῆ νῆα ἱστορικὴ σχολὴ ἢ ἀνθρωπολογικὴ, διότι λαμβάνει ὡς βᾶσιν τὴν μελέτην τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἐθῶν, τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ. Τοῦ συστήματος δὲ τούτου εἰ μὴ ἐγένετο ὁ ἀρχηγὸς τῶν σπουδαιωτάτων ὁμως ἐγένετο εἰσηγητῶν ὁ Ἄγγλος ἑλληνιστὴς καὶ διαπρεπὴς συγγραφεὺς τῆς Ἀγγλίας Andrew Lang. Τὰς ιδέας δ' αὐτοῦ ἐξέθηκε δι' ἄρθρου ἐν τῇ Encyclopaedia Britannica (τομ. XVII) ἐπιγραφομένου ἢ Μυθολογία. Τὸ ἄρθρον δὲ τοῦτο τοῦ διαπρεποῦς μεταφραστοῦ τοῦ Θεοκρίτου καὶ Ὀμήρου μετ' ἄλλων τινῶν, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Leon Parmentier εἰς τὴν γαλλικὴν, ἐδημοσιεύθη τῷ 1886 μετὰ σοφοῦ προλόγου τοῦ Charles Michel, καθηγητοῦ ἐν τῇ σχολῇ τῶν γραμμάτων τῆς Γάνδης. Οὕτως ἀπετελέσθη νέα ἐκδοσις τῶν περὶ τῆς νέας σχολῆς συγγραμμάτων τοῦ Lang, πληρηστερα τῆς ἀγγλικῆς. Ἰδιαίτερος δὲ πρόλογος τοῦ Lang προτάσσεται τῆς γαλλικῆς ἐκδόσεως. Περὶ τῶν ἑλληνικῶν μύθων ὁμιλῶν ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ ἐξετάζει ἐν πρώτοις τοὺς θεοὺς καθ' Ὀμηρον καὶ εἶτα καθ' Ἡσίοδον, ἀποφαίνεται δὲ τὴν δε τὴν γνώμην περὶ τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων. «Πολλοὶ τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων ἦσαν τὸ πρῶτον στοιχεῖα, τὰ στοιχεῖα δὲ ταῦτα ἐπροσωποποιήθησαν κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἀγρίας φαντασίας (imagination

sauvage), ἀλλὰ αἱ λεπτομέρειαι ἐν ταῖς παραδόσεσιν οὐδαμῶς ἐρμηνεύονται ὡς ὁ μῦθος τοῦ τοιούτου ἢ τοιούτου φαινομένου, ἀλλὰ συμφῶνως τῇ νῆα ἡμῶν μεθόδῳ. Ἡ ἀρχαία διανοητικὴ κατάσταση καταλίπεν ἴχνην ἐν τῷ μῦθῳ. Ὁ Ζεὺς εἶνε ὁ οὐρανός, ἀλλ' οὐχὶ ὁ ἡμέτερος οὐρανός· ἐλάβεν ἐξ ἀρχῆς προσωπικὸν χαρακτῆρα καὶ ὁ χαρακτῆρ οὗτός ἐστιν ἄγριος καὶ βάρβαρος. Τῷ περὶ αὐτοῦ μῦθῳ προσετέθησαν ἱστορίαι, αἵτινες οὐχ ὑπῆρχον πρότερον. Κατέστη ἀνθρωπομορφικὸς καὶ ὁ μῦθος αὐτοῦ ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν ἱερέων τῆς χώρας, ὑπὸ τῶν βάρδων (ποιητῶν) τῶν διαφόρων φυλῶν, ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν ποιητῶν, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων. Τοιοῦτο καὶ τὸ νεώτερον σύστημα, ὅπερ βεβαίως προαχθήσεται ἐν τῷ χρόνῳ, εἰ μὴ προήκη, διότι καθὰ ὁ Lang ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ ἐποιεῖτο γνωστὸν, προϋτίθετο νὰ ἐκδῶ ἕκτερες σύγγραμματα περὶ τῆς ἀνθρωπολογικῆς σχολῆς, ὅπερ ἀγνοοῦμεν εἰ ἐξεδόθη.

Τὰ διάφορα συστήματα, ἅπερ ἐπεσκοπίσαμεν, ἐνέχουσι τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, ἀλλ' ἐνέχουσι καὶ στοιχεῖα ἀληθείας. Δυνάμεθα, ὡς παρατηρεῖ λίαν ὀρθῶς ὁ Charles Michel, ν' ἀνεύρωμεν μύθους γεννηθέντας ἀπὸ λέξεων κακῶς ἐννοηθεῖσων. Αἱ θύελλαι, ἢ αὐγὴ καὶ ὁ ἥλιος οὐδαμῶς ἀποκρούονται τοῦ σχηματισμοῦ πολλῶν μύθων. Ἐκεῖνο ὅμως ὅπερ οἱ συγγραφεῖς τῶν συστημάτων δοκοῦσι μὴ ἀναγνωρίσαντες, ἐστίν, ὅτι τὸ γενικὸν σύστημα δι' οὗ πειρώνεται νὰ ἐξηγηθῶσι πάντας τοὺς μύθους δὲν ἐφαρμόζεται εἰς πάντας. Ἀνάγκη δὲ νὰ καταβληθῆ φροντίς καὶ πρὸς ἐξηγησὶν εἰδικῶν μύθων τινῶν.

Γνωστὸν ὅτι τὰ ἱερὰ οὕτως εἰπεῖν βιβλία τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ὑπῆρξαν ὁ Ὀμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος, οἵτινες καθὰ καὶ ὁ Ἡρόδοτος εἶπεν εἶδιν οἱ δόντες θεογονίαν Ἑλλήσιν. Ἡ θεολογία τῶν ἀρχαίων δὲν περιορίσθη ἐν μόνοις τοῖς ποιητικοῖς τούτοις ἔργοις, ἀνεπτύχθη ἐπὶ μᾶλλον ὕστερον ἰδίᾳ διὰ τοῦ Πινδάρου καὶ Αἰσχύλου. Οἱ Ἑλληνες, ἀεῖποτε φιλελεύθεροι, οὐδαμῶς καὶ ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐδεσμεύθησαν. Καὶ οὐκ ἦν δυνατόν ἄλλως γενέσθαι, ἀφ' οὗ οἱ Ἑλληνες, οἵτινες εἶπερ τις καὶ ἄλλος λαὸς κατενόησαν τὸν ἀνθρώπον, οὐδὲν δὲ μείζον αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι καθὰ παρατηρεῖ ὁ L. Menard, ἐπλασαν καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀνθρώπου, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτῶν, διότι καὶ εἰ τι παρέλαθον παρ' ἄλλων λαῶν, τοῦτο τοσοῦτον παρήλλαξαν, ἐπιθέντες ἐπ' αὐτοῦ τὸν τύπον τῆς ἰδίας μεγαλοφυίας, ὥστε ἐγένετο δημιούργημα αὐτῶν πρωτότυπον. Τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐν τῇ θεολογίᾳ αὐτῶν, διέπλασαν αὐτὴν κατὰ τὰς ιδέας αὐτῶν καθ' αἱ κοινὴν εἶχον τὴν καταγωγὴν πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὁ μελετῶν τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἀντιπροσώπου τοῦ ἀνθρώπου, τὸν μῦθον ὡς διέπλασε μάλιστα αὐτὸν ὁ εὐσεβὴς Αἰσχύλος, ἀνομολογῆσαι πάντως τὴν μεγάλην διάνοιαν τῶν Ἑλλήνων. Ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ θαυμάζει τις τὴν μεγαλοφυίαν αὐτῶν.

Ἐκεῖ ἐνθα, λέγει ὁ Michel Breal, ἡ Ἑλλάς εὔρεν ὑλικὸν πρὸς μεταφυσικὰς καὶ θρησκευτικὰς θεωρίας, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶδον ἢ μονοτόνους παραδόσεις ἢ προφάσεις πρὸς δεσποδαιμονίας τελετάς. Προθύμως θαυμάζω τὸν Δία τοῦ Πινδάρου καὶ τοῦ Σοφο-

κλέους, νομοθέτου, ἐχθροῦ τῆς τυραννίας, προστάτου τῶν καταδυναστευομένων, φύλακα τῆς ἐστίας, διανομέα τῆς δικαιοσύνης, παρηγορίαν τῶν δυστυχῶν, ἀλλὰ ἅμα ἐν αὐτῷ χαιρετῶ δημιουργημάτων τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας, τὸ ἰδανικὸν λαοῦ καλλιτεχνῶν, ἐλευθεροφρόνων καὶ φιλελευθέρων. Τίς ἢ θεότης ἦν αἱ Ἀθῆναι τοῦ Περικλέους δὲν κατέστησαν τύπον καλλονῆς καὶ μεγαλείου; Θαυμάζω τὸν εὐφυῆ καὶ βαθὺν νοῦν ὃν ἡ Ἑλλάς ἐνέβαλεν εἰς τοὺς μύθους αὐτῆς, ἀλλ' ἐν τούτῳ διαβλέπω προνόμιον τῆς μεγαλοφυΐας, ἥτις καταλείπει τύπον ἐπὶ παντός, ὅπερ ἐγγίζει. Ἀναδιβάσασα ἐπὶ τῆς σκινηῆς τὴν ἱστορίαν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων ἐφάνη γόνιμος εἰς σωτηρίους διδασκαλίας· τὰ συμβεβηκότα, οἱ ἔρωτες, αἱ μάχαι τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, μετατραπεῖσαι εἰς τραγικὰς προσωπικότητας, ἐγένοντο πηγὴ ἀνδρικών ἐμπνεύσεων καὶ γενναίων αἰσθημάτων. Ἀλλὰ τῆ σοφία τῶν παρελθόντων αἰώνων ὀφείλεται ἡ τιμὴ; Οὐχί· ὀφείλεται τῇ Ἑλλάδι, ἥτις μετέδωκε τὴν ψυχὴν αὐτῆς εἰς τὰ φάσματα ταῦτα καὶ ἐνεφύσησεν αὐτοῖς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ζωὴν». Ὁ δὲ Jules Girard, ἀποθαυμάζων ἐπίσης τὴν ἑλληνικὴν μεγαλοφυΐαν ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν ἀρχαίων, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἐν Ἑλλάδι», καταστρέφει μίαν παράγραφον αὐτοῦ, ἀναφωνῶν, ὁ νεώτερος οὗτος πολίτης· «Ὅποιος τίτλος εὐγενείας τὸ νὰ ζῆ τις ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, οἷα ἦν ἡ ἀρχαία ἑλληνική!».

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

II ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΑΤΛΑΝΤΙΔΟΣ.*

Ὁ Πλάτων, ἢ μάλλον οἱ ἱερεῖς τῆς Σαΐδος, οἱ δώσαντες τὰς πληροφορίας ταύτας, καὶ λέγοντες ἐν μὲν τῷ Τιμαίῳ, ὅτι ἡ νῆσος Ἀτλαντὶς ἅπασα ἦτο μείζων τῆς τῆς Λιβύης καὶ Ἀσίας, ἐνόουν βεβαίως τὸ ἄθροισμα τῶν μεγεθῶν τῆς Λιβύης, ἥτις ἦτο κενωρισμένη τῆς Αἰθιοπίας (διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Σαχαραρίας θαλάσσης), μετὰ τοῦ τῆς Ἀσίας, τῆς τότε γενωστῆς, τῆς περιλαβανούσης τὴν νῦν Μικρὰν Ἀσίαν μέχρι Περσίας. Ἐν τῷ Κριτίᾳ δὲ ὁ Πλάτων περιγράφει τὰ ἄλλα μέρη τῆς νήσου ἀπάσης διὰ τοῦ κατωτέρου χωρίου:

« τὸ μὲν οὖν ἄστυ καὶ τὸ περὶ τὴν ἀρχαίαν οἰκίαν σχεδὸν ὡς τότε ἐλέχθη, νῦν διεμνημόνευται· τῆς δ' ἄλλης χώρας ὡς ἡ φύσις εἶχε καὶ τὸ τῆς διακοσμῆσεως εἶδος ἀπομνημονεύσαι πειρατέον. πρῶτον μὲν οὖν ὁ τόπος ἅπας ἐλέγετο σφόδρα τε ὑψηλὸς καὶ ἀπότομος ἐκ θαλάττης, τὸ δὲ περὶ τὴν πόλιν πᾶν πεδίον, ἐκείνην μὲν περιέχον, αὐτὸ δὲ ἐν κύκλῳ περιεχόμενον ὄρεισι μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν καθήμενοις, λεῖτον καὶ ὁμαλές, πρόμηκες δὲ παν, ἐπὶ μὲν θάτερα τρισχιλίων σταδίων, κατὰ δὲ μέσον ἀπὸ θαλάττης ἄνω δισχιλίω. ὁ δὲ τόπος οὗτος ὅλης τῆς νήσου πρὸς νότον ἐτέτραπτο, ἀπὸ τῶν ἀρκτων κατάβορος· τὰ δὲ περὶ αὐτὸν

ὄρη τότε ὑμεῖν το πλῆθος καὶ μέγεθος καὶ κάλλος παρὰ πάντα τὰ νῦν ὄντα γεγονέναι, πολλὰς μὲν κόμας καὶ πλουσίας περιόκων ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντα, ποταμούς δὲ καὶ λίμνας καὶ λιμῶνας τροφὴν τοῖς πᾶσιν ὧδε οὖν τὸ πεδίον φύσει καὶ ὑπὸ βασιλέων πολλῶν ἐν πολλῷ χρόνῳ διεπεπότητο· τετράγωνον μὲν αὐτὸ ὑπῆρχε τὰ πλεῖστ' ὄρθον καὶ πρόμηκες· ὅτι δὲ ἐνελεῖπε, κατεύθυντο τάφρου κύκλῳ περιορυθείσης, τὸ δὲ βάθος καὶ πλάτος τότε μῆκος αὐτῆς ἄπιστον μὲν τὸ λεχθέν, ὡς χειροποίητον ἔργον πλήρου μὲν γὰρ βάθος ὄρωρυκτο, τὸ δὲ πλάτος ἀπάντη σταδίου, περὶ δὲ πᾶν τὸ πεδίον ὄρυχθεῖσα συνέβαινε εἶνε τὸ μῆκος σταδίων μυρίων. τὰ δ' ἐκ τῶν ὄρων καταβαίνοντα ὑποδεχόμενὰ βέρυματα καὶ περὶ τὸ πεδίον κυκλωθεῖσα, πρὸς τὴν πόλιν ἔθνε τε καὶ ἔθνε ἀφικομένη, ταύτῃ πρὸς θάλατταν μεθεῖτο ἐκρεῖν πλῆθος δὲ, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ χρησίμων πρὸς πόλεμον ἀνδρῶν ἐτέτακτο τὸν κλῆρον ἕκαστον τῶν δὲ ἐκ τῶν ὄρων καὶ τῆς ἄλλης χώρας ἀπέραντος μὲν ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἐλέγετο, κατὰ δὲ τόπους καὶ κόμας εἰς τούτους τοὺς κλήρους πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἅπαντες διενεμέμενον τὰ μὲν οὖν πολεμιστήρια οὕτω διετέτακτο τῆς βασιλικῆς πόλεως, τῶν δὲ ἐνέα ἄλλα ἄλλως, ἂ μακρὸς ἂν χρόνος εἴη λέγειν . . . ».

(Πλατ. Κριτίας 117. ε. 42).

Ἐκ τούτων καταφαίνεται φαινότατα ὅτι, οὔτε ὁ γράψας ταῦτα Πλάτων, οὔτε οἱ μεταδόντες ταῦτα ἱερεῖς, διὰ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἐνόουν ἅπασαν τὴν Ἀτλαντίδα, ἀλλὰ μόνον τὸ περὶ τὴν ὁμώνυμον πρωτεύουσαν ταύτης πεδίον, τὸ ἔχον τὰς ἄνω δοθείσας διαστάσεις. Ταῦτα δὲν ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ πραγματευθέντες τὸ ζήτημα τοῦτο μεταγενέστεροι δὲν ἐνόησαν καλῶς τὴν ἐξήγησιν τοῦ πλατωνικοῦ κειμένου;

Ὅτι δὲ ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Ἀτλαντίδος ἦτο ἐκεῖ ἔνθα νῦν ἡ Σαργάσσα θάλασσα τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν εἰρημένων χωρίων τῶν Ὁμήρου, Ἡσίοδου, Πλάτωνος καὶ Ἀπολλοδώρου.

Διότι οὗτοι ὑποδεικνύουσιν, ὁ μὲν Ὁμηρος λέγων:

« τῆς δὲ πανημερίας τέταθ' ἰστία ποντοπορούσης ». (Ὁμήρ. Ὀδῆς. Α. 11).

Ὁ δὲ Πλάτων:

« ἐξ ἧς ἐπιβᾶτον ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους τοῖς τότε ἐγγίγνετο πορευομένοις, ἐκ δὲ τῶν νήσων ἐπὶ τὴν κατανακτῆρ πᾶσαν ἤπειρον ».

(Πλατ. Τιμ. 24. ε. 10).

ὅτι ἡ μεγάλη αὕτη νῆσος καὶ κατὰ τὸν Ἀπολλοδώρον ἠπειρος, ἔκειτο τόσῳ πλησίον τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἀντιλλῶν, ὥστε διὰ τῆς πρώτης μὲν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐντὸς ἡμέρας διεπέρασε τὸν πόρον τοῦ Ὠκεανοῦ, εἰς δὲ τὰς Ἀντιλλὰς ἦτον εὐκόλος ἢ διάβασις ἐκ τῆς Ἀτλαντίδος.

Ἀλλὰ τὸ σχῆμα τῆς ὑπαρχούσης ἥδη, σχετικῶς ἀβαθεστέρας, βρυώδους καὶ πλήρους φυκῶν Σαργάσσης θαλάσσης τῆς προσεγγιζούσης ἀμφοτέρως τὰς ἀντικειμένας ἀκτὰς τῆς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἀντιλλῶν, σχηματισθείσης δὲ ἐκ τῆς καταδύσεως τῆς Ἀτλαντίδος, ἥτις:

*) Ἴδε ἀριθ. 33, σελ. 646—648.

« κατὰ τῆς θαλάσσης ὄσα ἠφανίσθη διὰ καὶ νῦν ἄπορον καὶ ἀδιερεύνητον γέγονε τοῦκεῖ πέλαιος, πηλοῦ κάρτα βραχέος ἐμποδῶν ὄντος, ὃν ἡ νῆσος ἰζομένη παρέσχετο ».

(Πλάτ. Τιμ. III. 10. E)

ὁ δὲν ὑποδεικνύει ἡμῖν τοῦτο :

Ἐκτὸς τούτων λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ κατωτέρω χωρία τὰ ἐν τῷ Κριτία πραγματευόμενα περὶ τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Ἀτλαντίδος :

« ταύτην δὲ κύκλῳ καὶ τοὺς τροχούς καὶ τὴν γέφυραν πλεθριαίαν τὸ πλάτος οὖσαν ἔθθεν καὶ ἔθθεν λιθίνῳ περιεβάλλοντο τείχει, πύργους καὶ πύλας ἐπὶ τῶν γεφυρῶν κατὰ τὰς τῆς θαλάττης διαβάσεις ἐκασταχόσας ἐπιστήσαντες, τὴν δὲ λίθον ἔπεινον ὑπὸ τῆς νήσου κύκλῳ τῆς ἐν μέσῳ καὶ ὑπὸ τῶν τροχῶν ἔξωθεν καὶ ἐντός, τὴν μὲν λευκὴν τὴν δὲ μελάνη, τὴν δὲ ἐρυθρὴν ὄντα· τέμνοντες δὲ ἅμα ἀπειργάζοντο νεωσοίκους κοίλους διπλοὺς ἐντός, καθηρερεῖς αὐτῆ τῆ πέτρῃ, καὶ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ μὲν ἀπλᾶ· τὰ δὲ μιγνύοντες τοὺς λίθους πακίλῃ ὑφαίνον παιδιᾶς χάριν, ἠδονὴν αὐτοῖς ζύμυτον ἀπονέμοντες. τοῦ δὲ Ποσειδῶνος αὐτοῦ νεὸς ἦν σταδίου μὲν μήκος, εὖρος δὲ τρισὶ πλεθροῖς, ὕψος δ' ἐπὶ τούτοις σύμμετρον ἰδεῖν, εἶδος δέ τι βαρβαρικὴν ἔχοντος, πάντα δὲ ἔξωθεν περιήλειψαν τὴν νεῶν ἀργύρῳ· πλὴν τῶν ἀκρωτηρίων, τὰ δὲ ἀκρωτήρια χρυσοῦ· τὰ δὲ ἐντός τὴν μὲν ἄκρωτηρίαν ἐλεφαντίνην ἰδεῖν πᾶσαν χρυσοῦ καὶ ἀργύρῳ καὶ ὄρει γάλλῳ πεποικιλμένην, τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν τοίχων τε καὶ κίωνων καὶ ἐδάφους ὄρει γάλλῳ περιέλαθον· χρυσοῦ δὲ ἀγάλματα ἐνέστησαν. περὶ δὲ τῶν νεῶν ἔξωθεν εἰκόνες ἀπάντων ἕστασαν ἐκ χρυσοῦ, τῶν γυναικῶν καὶ αὐτῶν ὅσαι τῶν δέκα ἐγεγόνεσαν βασιλείων, καὶ πολλὰ ἕτερα ἀναθήματα μεγάλα τῶν τε βασιλείων καὶ ἰδιωτῶν ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν ἔξωθεν ὄσων ἐπύργον. βωμοὶ τε δὴ ξυνεπόμενος ἦν τὸ μέγεθος καὶ τὸ τῆς ἐργασίας, ταύτη τῆ κατασκευῆ, καὶ τὰ βασιλεία κατὰ τὰ αὐτὰ πρόποντα μὲν τῷ τῆς ἀρχῆς μεγέθει, πρόποντα δὲ τῷ περὶ τὰ ἱερὰ κόσμῳ διαβάσει δὲ τοὺς λιμένας ἔξω τρεῖς ὄντας ἀρξάμενον ἅπὸ τῆς θαλάττης ἦεν ἐν κύκλῳ τετῆρος, πεντήκοντα σταδίου τοῦ μεγίστου τροχοῦ τε καὶ λιμένος ἀπέχον πανταχῆ, καὶ συνέκλειεν εἰς ταῦτον πρὸς τὸ τῆς διώρυγος στόμα τὸ πρὸς θαλάττης ἡ δὲ ἐν ἀλλήλοις ἀρχὴ καὶ κοινωνία κατὰ ἐπιστολάς ἦν τὰς τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς ὁ νόμος αὐτοῖς παρέδωκε καὶ γράμματα ὑπὸ τῶν πρώτων ἐν στήλῃ γεγραμμένα ὄρει γαλλικῆν, ἢ κατὰ μέσην τὴν νῆσον ἔκειτο ἐν ἱερῷ Ποσειδῶνος ».

(Πλάτ. Κριτίας 116. α. 14).

Πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Αἰλιανοῦ χωρίον :

Μυθοποιοῦσι δὲ οἱ τὸν ὠκεανὸν περιτοκοῦντες, τοὺς πάλαι τῆς Ἀτλαντίδος βασιλέας, τοὺς ἐκ τῆς Ποσειδῶνος σπορᾶς, φέρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰς τῶν κριῶν τῶν ἀρρένων ταινίας, γινώρισμα τῆς ἀρχῆς τοῦτο· καὶ τὰς ἐκείνων γαμετὰς τὰς βασιλίδας τοὺς πλοκάμους τῶν ἐτέρων καὶ ἐκείνας φερεῖν τῆς ἀρχῆς ἔλεγχον. (Αἰλιαν. περὶ ζώων. ΙΕ. II 25).

Παρατηροῦμεν ὅτι, ἡ μὲν περιγραφή περὶ τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Ἀτλαντίδος συμφωνεῖ πλεοῦστον μετὰ τῶν Μεξικανικῶν μνημείων ἢ μετὰ τῶν τοῦ πα-

λαιοῦ κόσμου, τοῦτο δὲ ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὁ Πλάτων, ἂν ἡ περιγραφή αὐτοῦ περὶ τῆς Ἀτλαντίδος ἦτο φαντασιώδης.

Ἡ δὲ περιγραφή τοῦ Αἰλιανοῦ συγκρινομένη μετὰ τινῶν Μεξικανικῶν εἰδῶλων δεῖκνυται ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς (τοῖς εἰδώλοις) δεῖκνυται τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅπερ παρέλαβον, ὡς φαίνεται, οἱ Μεξικανοὶ παρὰ τῶν γειτόνων αὐτῶν Ἀτλαντίων.

Ἦδη ἀποπερατῶν τὴν παροῦσαν πραγματείαν, νομίζω, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω ὀλίγων ἐκτεθέντων ἀριούντως ἐπεζήγησα καὶ διέγραψα τὰ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἱστοριθέντα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς νήσου Ἀτλαντίδος.

Διὰ τῆς ὑπάρξεως δὲ τῆς νήσου ταύτης, καθίσταται φανερόν καὶ τὸ περὶ τῆς συγκοινωνίας διὰ τῆς νήσου ταύτης, τῶν Ἰσημερινῶν μερῶν τῶν δύο κόσμων, ζήτημα, συγκοινωνίας διακοπείσης καὶ ἔνεκα τῆς καταδόσεως τῆς νήσου ταύτης καὶ ἔνεκα τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Ἐρυθρᾶς Σαχαριαίας θαλάσσης, δι' ἧς συγκοινωνοῦν οἱ ἐντός αὐτῆς κάτοικοι μετὰ τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τῶν πέραν αὐτοῦ χωρῶν διὰ τῶν Ἡρακλείων σπηλῶν, καταστροφῶν γηίνων ἐπεληθουσῶν κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν παγῶνων καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐν καιρῷ τῆς πτώσεως τῆς γῆς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συγκεφαλαιοῦντες τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἅπαντα, παρατηροῦμεν καὶ συμπεραίνομεν ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ ἀνακαλυφθείσης τέχνης : ὅτι·

Δύο ἐποχαὶ κύριαί τῆς τέχνης ταύτης ὑπῆρξαν,

Ἡ παναρχαιοτάτη καὶ ἡ ἀρχαία.

Ἐκ τῶν δύο τούτων, ἡ μὲν πρώτη ἔχει καταπληκτικὴν ὁμοιότητα μετὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς, Φρυγικῆς καὶ ἰδίως τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης, ἡ δὲ δευτέρα μετὰ τῶν ἀνατολικωτέρων ἀσιατικῶν ἐθνῶν, Σινῶν καὶ Ἰαπώνων.

Ἐκ τῆς ὁμοιότητος δὲ τούτων ἐσχηματίσαμεν τὴν ἰδέαν,

Ἐπι ὑπῆρξε ποτὲ συγκοινωνία τῶν λαῶν τῶν δύο κόσμων,

Ἐπι ἡ συγκοινωνία αὕτη ἐξετελεῖτο κατὰ τὴν παναρχαιοτάτην ἐποχὴν, ὅποτε ἡ γῆ διετρῆχε ἐτέραν τροχίαν μεζῶνα τῆς νῦν, διὰ τῆς Ἀτλαντίδος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Σαχαριαίας θαλάσσης, ἡτις κατὰ τὴν πτώσει τῆς γῆς ἀποξηράνθη ἀφήσασα ἐν τῷ μέσῳ τὴν Τριτωνίδα λίμνην καὶ ταύτην κατόπιν ἀποξηρανθεῖσαν,

Ἐπι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν παγῶνων, ἐξετελεῖτο διὰ τοῦ Βεργίγιου πορθμοῦ, — καὶ

Ἐπι ἡ συγκοινωνία αὕτη διεκόπη κατὰ τὴν πρώτην μὲν ἐποχὴν διὰ τῆς καταδόσεως τῆς Ἀτλαντίδος, καὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Σαχάρας, κατὰ τὴν δευτέραν δὲ ἐποχὴν, πιθανὸν ἴσως ἔνεκα τῆς δυσκόλου μεταδόσεως τῶν βρεῖων λαῶν, ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Βεργίγιου πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τοῦ Μεξικοῦ συνεπεία τῶν παγῶνων, ἢ ἄλλων γαιολογικῶν αἰτιῶν.

Τὰς τολμηρὰς ταύτας κρίσεις καὶ ὑποθέσεις μου, (αἵτινες ἂν καὶ βασιζοῦνται ἐπὶ τε φυσικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, πρὸς δε καὶ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων), εἶμαι βέβαιος ὅτι

πολλοὶ δὲν θὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν, τολμῶ ὅπως δημοσιεύσω πεποιοθὼς εἰς τὸ ΜΕΛΛΟΝ, καθότι, ἢ ἐπιστήμῃ τῆς ἐξερευνητικῆς καὶ συγκριτικῆς ἀρχαιολογίας, ὡς βαίνει χωροῦσα γιγαντιαίως ἄλμασι πρὸς τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τούτων, θὰ ἀποδείξῃ ποτὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἦδη λεχθέντων.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ,
(ἀρχιτέκτων)

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Β. Α. Μυστακίδου περὶ τῆς ξενοφοντείου Κερασσοῦντος εἰρημνέων.

Ἐφρόνου, κύριε ἀρχισυντάκτα, ὅτι ὁ ἐλλόγιμος κ. Β. Α. Μυστακίδης, ὡς ἐπιστήμων συζητῶν μεθ' ἡμῶν περὶ τῆς διαφιλονεικηθείσης θέσεως τῆς ξενοφοντείου Κερασσοῦντος, οὐδέποτε, ἀποτόμως ἀλλάσων θέμα συζητήσεως, ἤθελε στραφῆ εἰς γραμματικούς καὶ λογογραφικούς ἐλέγχους. Ἠπατήθη, διότι ἐγκατέλιπε τὸ τοπογραφικὸν ζήτημα ἔρμαιον πλέον τῆς τύχης, καὶ μετέβη ἀβρόχως ποσὶν εἰς τὸν ἐλεγχόν τῶν λέξεων: *Μιθριδάτης οὐχὶ ὁ πέμπτος ἀλλ' ὁ ἕκτος ἐστὶν ὁ μέγας, τὸ: χιλιμέτρα ἔδει νὰ γραφῆ: χιλιόμετρα, ἢ Νικόπολις ἐκτίσθη οὐχὶ τῷ 68, ἀλλὰ 66 πρ. Χρ., ὅτι παρέθεσα ἀνυπόστατους παραπομπάς, καὶ ὅτι τίλος ἐθεώρησα πάντας τοὺς γάλλους, ἄγγλους καὶ γερμανοὺς μεγαλωτήμους γεωγράφους ὡς σφαλόμενους.*

Ἄλλ' ἔδει ἐν πρώτοις, ἐλλόγιμε συντάκτα, ὁ κ. Β. Α. Μυστακίδης νὰ συνομολογήσῃ ἡμῖν ἀπροκαλύπτως ὅτι ἡ νῦν Κερασσοῦς ἐστὶν ἢ ἐπισκέψατο ὁ Ξενοφῶν, ὅπερ τελευταίως ἀποσιωπῶν ἀκουσίως ὁμολογεῖ. Δὲν δύναται δὲ νὰ ἀρνηθῆ ὅτι αὐτὸ τοῦτο ἐπρόκειτο ν' ἀποδείξωμεν, οὐχὶ δὲ νὰ φιλολογήσωμεν, ἂν ἡ λέξις *χιλιμέτρα* ἐστὶν ἀδόκιμος ἢ μὴ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει παύομεν τὴν συζήτησιν, ὡς μὴ ὑφισταμένων ἐνταῦθα καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν παπᾶδων τῆς Κερασσοῦντος *Δημητριάδων νεκρικῶν διαλόγων*, μῆτε Κόντων, μῆτε Βερναρδακῶν καὶ τῶν διακεκριμένων ὑπαδῶν αὐτῶν.

Θεωρῶν δὲ ὡς λελυμένον ἤδη τὸ ἱκανῶς ἀπασχολῆσαν ἡμᾶς τοπογραφικὸν ζήτημα τῆς Κερασσοῦντος προβαίνω εἰς ἀπάντησιν καὶ τῶν γραμματικῶν ἐλέγχων.

Ἐν τῇ «Μία ἢ Κερασσοῦς κτλ» διατριβῇ ἡμῶν (σελ. 367 τόμ. φυλλ. 19 τῆς Ἑβδομαδ. Ἐπιθεωρήσεως) ἔχομεν γράφει «κατὰ τοῦ Μεγάλου Μιθριδάτου τοῦ F'» οὐχὶ δὲ ὡς ὑπολαμβάνει ὁ ἐλλόγιμος κ. Β. Α. Μυστακίδης καὶ ὡς ἐκ τυπογραφικοῦ παραρτήματος ἐτυπώθη («Μιθριδάτου τοῦ E'»). Πῶς, παρακαλῶ, ἐλλόγιμε κ. Β. Α. Μυστακίδη, τὸ βλέμμα ὑμῶν ἐπὶ τοῦ χειρογράφου ἡμῶν, ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ

θέλετε ἶδει (ἴσως μετ' ἀπορίας) ὅτι ἐγράψαμεν οὐχὶ E', οὐτινος τὸ κάτωθεν ὀρίζοντιον σκέλος ἐξ ἀβλεψίας παρημελήθη· ἀλλ' ἐγράψαμεν δίγαμμα F' ἀντὶς'. ὅπερ καὶ ὀρθότατον.

Περὶ τῆς λέξεως δὲ «*Χιλιμέτρα*» ἀντὶ ἐτέρας ἀπαντήσεως παραπέμπω τὸν κ. Μυστακίδην εἰς τὴν Γραμματικὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ κ. Π. Ρ. Πετρακίδου ἐπίσης (σελ. 323 Β. Κλ. πρ. συνθετ. § 531 α').

Περὶ τῆς χρονολογίας δὲ τῆς κτίσεως τῆς Νικόπολεως λέγομεν, ὅτι κατὰ τὸν πολὺν κ. Καρολίδην, τακτικὸν ἤδη καθηγητὴν τῆς ἱστορίας, ἐκτίσθη οὐχὶ τῷ 66 ἢ 68 ἀλλὰ τῷ 67ῳ ἔτει πρ. Χρ. (Καππαδοκικὰ σελ. 299). ἐνταῦθα οὐδὲν ἡμῖν ἐναπολείπεται ἢ νὰ παραδῶσωμεν τὸ «ᾧδυνεν ὄρος καὶ ἔτεκε μῦν». Δὲν μνημονεύει ὀνομαστὶ καὶ αὐτῇ λέξει ποίων ἀνυπόστατων παραπομπῶν χρήσιν ἐποιήσαμεθα· ἀγνοῦμεν ἐνταῦθα τί νὰ ἀπαντήσωμεν, καθότι ἀμφιβέλλομεν ἂν ἡ παρατήρησις αὕτη ἀνήκει τῷ ἐλλογίμῳ κ. Β. Α. Μυστακίδῃ. Διὰ δὲ τοὺς μεγαλωνύμους γεωγράφους γάλλους, ἄγγλους καὶ γερμανοὺς δὲν ἀπειρηθήμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι σφάλονται, ὅπερ καὶ ἂν ἐλέγομεν νομίζομεν ὅτι δὲν ἀμαρτάνομεν θανασίμως· καθότι ἡμεῖς ἐνταῦθα εἴμεθα ἀρμοδιώτεροι ὄλων αὐτῶν νὰ γνωρίζωμεν αὐτὴν ταύτην τὴν κατοικίαν ἢ μὴ· ἀλλ' ἐγράψαμεν ποίους τῶν ἀρχαίων γεωγράφων ἔχουσιν ὑπ' ὄψει, ἀφ' οὗ ἐστὶ πασιδῆλον ὅτι δὲν ἐπεσκέφθησαν τὴν Κερασσοῦντα ἡμῶν καὶ δὲν ἔγραψαν ἐξ ἰδίας βλέψεως.

Ταῦτα λοιπὸν καὶ εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ ἐλλογίμου κ. Β. Α. Μυστακίδου, ἢν δημοσιεύει χάριν ἡμῶν. Δὲν δύναμεθα δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐκρύβου θέσεως καὶ καταστάσεως ἡμῶν νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν συζήτησιν ταύτην, ὡς καὶ ὁ ἴδιος γράφει, ἦτις εἰς ἀδιέξοδον ἀγῶνα προάγει καὶ ἐτέρων πηγῶν, δυσευρότων ἐνταῦθα, χρήζει καὶ μελέτης μὴ ἐπιτροπομένης ὑπὸ τοῦ ἀξιωματος, οὐπερ μάλισ ἐτύχομεν.

Ἐν Κερασσοῦντι, τῇ 13ῃ Μαΐου 1893.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΗΛ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ
οἰκονόμος.

1) Ἐκτὸς τῶν 24 γραμμάτων ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶχεν ἀρχῆθεν καὶ τὰ ἐξῆς 5· α') τὸ ἐκ τῆς προφορᾶς ἢ ἐκ τοῦ σχήματος διπλοῦ κεφαλαίου Γ ἀποκαλούμενον Βαῦ ἢ Δίγαμμα F. Τὸ γράμμα τοῦτο ἐν χρήσει ὄν ἀρχῆθεν εἰς ἀπάσας τὰς Ἑλληνικὰς διαλέκτους καὶ τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα ὡς ἀπαρέσκον εἰς τε τὸ οὖς καὶ τὸ στόμα τῶν Ἑλλήνων ἢ ἐτρόπη εἰς ἄλλα γράμματα ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς διαλέκτοις, ἢ καὶ ὅλως ἐξέλιπεν εἰς τινας, μὲν πρωϊαίτατα. εἰς τινας δὲ βραδύτερον. Τοῦτο διὰ τὴν ταχυγραφίαν μεταμορφωθὲν εἰς 5 διετηρήθη ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον ἐν τῇ ἀλφαβήτῳ πρὸς δῆλωσιν τοῦ 6. (Γραμματικὴ τῆς Ἑλλην. γλώσσης Π. Γ. Πετρακίδου 1879 σελ. 2. Φθογγολογικὰς Κερ. Α' § 5 σημ. α').

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑ.*

II.

Παρήλθον ἡμέραι τινές ἐν τῇ γλυκυπύρρῳ ἐκείνῃ καταστάσει, μεταξύ τῆς ἐκ τῶν ἐλπίδων χαρᾶς καὶ τῆς ἐκ τῶν φόβων λύπης. Ὁ Λέανδρος δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀνατέλλουσαν αὐτῷ εὐδαίμονα ἡμέραν.

Μίαν ἐβδομάδα περίπου μετὰ τὸν χορὸν τῆς κ. Β. . . συνήντησε πάλιν τὴν Ἴριδα ἐν μουσικῇ ἐσπερίδι παρὰ τινι συγγενεῖ αὐτοῦ. Ὁ κύκλος τῶν προσελθόντων εἰς τὴν ἐσπερίδα ἦτο πολὺ μικρὸς, ὥστε ἐν τῇ αἰθούσῃ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην δὲν ἦτο δυνατόν ἀνέτως ν' ἀνταλλαχθῶσι πολλοὶ λόγοι ἐμπιστευτικοί, χωρὶς νὰ ἐπισύρῃσι τὴν προσοχὴν τῶν παρόντων. Οὐχ ἦττον ἡ Ἴρις ἐπωφεληθεῖσα καταλλήλου εὐκαιρίας καὶ πληθυσία πρὸς τὸν Λέανδρον ἠρώτησεν αὐτὸν μειδιώσα:

— Πῶς δὲν σᾶς εἶδομεν, κύριε Λέανδρε, τόσας ἡμέρας.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς καὶ τὸ βλέμμα τῆς οὐδεμίαν ἄφρονον ἀμφιβολίαν περὶ τῆς σημασίας τῆς ἐρωτήσεως.

— Οὔτε ἐγὼ δὲν ἤξεύρω, κυρία, ἀκριβῶς τὸ διατί σύμπτωσις! εἶπεν ἐκεῖνος, προσπαθὼν ἅμα νὰ τηρήσῃ ἀδιαφορίαν καὶ ἀπάθειαν. Ἀληθῶς, προσέθηκε μεθ' ὑποτρεμούσης φωνῆς, καὶ τὴν παρελθοῦσαν καὶ τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐσκεπτόμην νὰ σᾶς ἐπισκεφθῶ, ἀλλὰ διὰ τὴν μίαν ἢ διὰ τὴν ἄλλην αἰτίαν ἡ ἐπιθυμία μου ἐματαιώθη. Ἄλλως τε δὲν ἤξεύρει τις κατὰ ποίαν ἡμέραν θὰ ἠδύνατο νὰ σᾶς εὔρῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀπαλλασσόμενος τῆς ὄχληρᾶς ἐθιμοτυπίας νὰ παραδίδῃ εἰς τὴν ὑπὸν ἡμέραν ἐπισκεπτήριον. Ὅπως δὲποτε ὁ σπανίως βλεπόμενος γίνεται καὶ ἐπιθυμητότερος.

— Ἐκτὸς ἂν ἀληθεύῃ ἐνίστε τὸ γαλλικὸν λόγιον μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν, μακρὰν τῆς καρδίας εἶπεν ἡ δεσποινὶς κ. Β. . . παρακαθημένη καὶ ἀκούσασα τὸν διάλογον.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ βαρύτονος δικηγόρος κ. Ρ. . . ἤρχισε ν' ἀναμέλῃ τὴν ἐν τῇ β' πράξει τῆς Φαβορίτας μονωδίαν «Vieni Leonora». Οὐχ ἦττον οἱ ἀνωτέρω ἐξηκολούθησαν χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὸν διάλογόν των.

— Διατί δὲν λέγετε δεσποινὶς τὴν ἐλληνικὴν παροιμίαν μάτῃα ποῦ δὲν θωροῦνται γρήγορα ἰσχυροῦνται, ἀλλὰ πιθηκίζετε τοὺς γάλλους; παρετήρησεν ὁ Λέανδρος.

Ἄδιόφορον δὲν πρόκειται τώρα περὶ τούτου, διεμαρτυρήθη ζωηρῶς ἡ δεσποινὶς Β. Ἐγὼ θέλω νὰ εἴπω ὅτι ἀληθεύει τὸ λεγόμενον, ὅπως δὲποτε καὶ ἂν τὸ εἶπητε, εἴτε γαλλιστί, εἴτε ἐλληνιστί.

Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο διαφωνῶ, δεσποινὶς, ἀντέτεινεν ὁ Λέανδρος, ἐνῶ ἡ Ἴρις προσέβλεπεν αὐτὸν ἀτενῶς. Φρονῶ τὸυναντίον μετὰ τοῦ Ὀνέ — βλέπετε ὅτι εἰλικρινῶς ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἰδέα δὲν εἶναι ἰδική μου — ὅτι τὰ ἀληθῶς ἀγαπώμενα πρόσωπα τόσον περισσώτερον τὰ ποθοῦμεν ὅσο διακρεστέρα εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις καὶ πολυχρονιώτερος ὁ χωρισμός.

Ὁ Ὀνέ λέγει ἐπὶ λέξει ὅτι «Ἡ ἀπομάκρυνσις φρονεῖ τὴν ἐρωτικὴν ἰδιοτροπίαν, τὸν δὲ ἀληθῆ ἐρωτὰ τὸν ζωογονεῖ». Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ ἐνταῦθα περὶ ἐρωτος καὶ ἐρωτευμένων εἰδικῶς· ἀλλὰ κατ' ἀρχὴν ἡ γνώμη δύναται νὰ γενικευθῇ καὶ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἀγάπης καὶ φιλίας.

— Ἀλλὰ τὴν πρῶιαν μᾶς εὐρίσκετε κύριε Λέανδρε πρὸ τοῦ προγεύματος πάντοτε, εἶπεν ἡ Ἴρις πρὸς τὸν Λέανδρον, θέλουσα νὰ διακόψῃ συζήτησιν, ἥτις τίς οἶδε ποῦ ἤθελε καταλήξῃ. Συνήθως δὲ μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξερχόμεθα.

Ἡ διάκρισις ἀπῆτει νὰ μὴ ἐξακολουθῆσσι διαλεγόμενοι, ἐνῶ ὁ κ. Ρ. . . ἠγωνίζετο νὰ τέρψῃ τοὺς παρόντας διὰ τοῦ ἄσματος του. Μετὰ τοὺς λόγους λοιπὸν ἐκείνους ἡ Ἴρις ἐσιώπησε. Μετὰ τινα λεπτὰ ὅμως, ἐπωφεληθεῖσα στιγμῆς, καθ' ἣν οἱ παρόντες δὲν προσείχον, ἐψιθύρυσεν εἰς τὸν Λέανδρον «ἐλθετε λοιπὸν τὴν Κυριακὴν κατὰ τὰς ἔνδεκα· ἐλπίζω δὲ προσέθηκε μειδιώσα, νὰ μὴ σᾶς παρυσιασθῇ πάλιν κἀνὲν ἐμπόδιον».

Βλέμμα τοῦ συζύγου Στεφάνου, εἴτε σκοπίμον. εἴτε καὶ τυχαῖον, ἐδίδαξεν αὐτὴν ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον παρετάθησαν οἱ ψιθυρισμοί. Δὲν ἔδωκε λοιπὸν καιρὸν ἡ Ἴρις εἰς τὸν Λέανδρον οὐδὲ δύο λέξεις νὰ συναρθρώσῃ ἐν τῇ καταλαβούσῃ αὐτὸν ταραχῇ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ριπιδίου καὶ διὰ ὑποκλίσεως ἀποχαιρετήσασα αὐτὸν ἀπεμακρύνθη.

Ἡ μουσικὴ ἐσπερὶς δὲν διήρκεσε πέραν τοῦ μεσο-νυκτίου. Πάντες σχεδὸν ἐν συνοδείᾳ περὶ τὴν ὥραν ταύτην ἀπῆλθον ἐκεῖθεν εὐθυμοί. Τοὺς συζύγους Νόβλιν συνώδευσεν ὁ Λέανδρος μετ' ἄλλων μέχρι τῆς οἰκίας των. Ὅτε ἔτεινον ἀμοιβαίως τὴν χεῖρα ἐκεῖνος καὶ ἐκείνη πρὸς ἀποχαιρετισμόν, προσήλωσαν τὰ βλέμματα ἐκατέρωθεν· τὰ δὲ βλέμματα ἐκεῖνα τὰ ἀπαστράψαντα ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ σφιγκτῇ πίεσις τῶν χειρῶν ὁμίλησαν εὐφραδέστερον πάσης γλώσσης. Τὴν Ἴριδα, ἅμα ἀνεληθοῦσαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐπέπληξεν ὁ σύζυγος διὰ τὴν πολλὴν αὐτῆς ζωηρότητα κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Εἶμαι βέβαιος, ἔλεγεν, ὅτι δὲν τὸ κάμνεις σκοπίμως· ἀλλὰ δὲν ἀρμύζει ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ φέρεσθαι, μάλιστα εἰς στενὸν κύκλον· δύναται νὰ παρεξηγηθῇ.

Τέσσαραι ἡμέραι ὑπελείποντο μέχρι τῆς προσεχούσης Κυριακῆς· καὶ ἡμέραι ἐκεῖναι ἐφάνησαν εἰς τὸν Λέανδρον τέσσαρες αἰῶνες. Τὸν προσεχάκει λοιπὸν ἐκείνη· πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀδημονῇ;

Ἡ κυριακὴ τέλος ἀνέτειλεν. Ὁ Λέανδρος ἦδη ἀπὸ τῆς ἐννάτης ὥρας, [συμπληρώσας τὸν καλλωπισμόν

*) Ἰδὲ ἀριθ. 32, σελ. 626 — 629.

του εύρισκετο εἰς τὴν ὁδὸν ἀνυπομονῶν. Αἱ δύο ὑπολειπόμεναι ὥραι τῷ ἐφάνησαν ἀτελεῦται, Ἄλλὰ διὰ τί τόσον ἄργά προχωρεῖ σήμερον τὸ ὥρολόγιον; ἤρῳτα πολλάκις ἑαυτὸν, ἀνασύρων αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος καὶ παρατηρῶν αὐτό. Ἄλλοτε πάλιν τῷ ἐφαίνετο ὅτι εἶχε σταματήσῃ, καὶ ὅπως βεβαιωθῆ περὶ τοῦ ἐναντίου ἐπλησίαζεν αὐτὸ εἰς τὸ οὖς. Μέχρι τῆς ἐνδεκάτης παρὰ τέταρτον περιῆλθεν ἀσκόπως καὶ ἐν ταραχῇ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, ὅτε ἐνόμισεν ἤδη εὐκαιρὸν νὰ διευθυνθῆ πρὸς τὸν οἶκον τῆς Ἰριδος· ἀλλὰ καὶ πάλιν, ὅτε ἐπλησίασε καὶ εἶδε τὸ ἐκεῖ πλησίον μέγα ὥρολόγιον τῆς πόλεως δεικνύον ὀλίγα λεπτά πρὸ τῆς ὀρισθείσης ὥρας, ἐδίστασε νὰ σπεύσῃ. Τρὶς ἢ τετράκις περιεπλανήθη εἰς τὰς παρὰ τὴν οἰκίαν ὁδοὺς καὶ τοὺς δρομίσκους καὶ τέλος δευτερόλεπτα τινὰ μετὰ τὰς ἐνδεκα σημάναντος τοῦ κώδωνος τοῦ ὥρολογίου ἔκρουε τὴν θύραν ἐκείνης.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἡ 17 Φεβρουαρίου, ἡμέρα δι' αὐτὸν ἀξιωματικὸς καὶ ἀλησμόνητος. Ὁ οὐρανὸς παρὰ προσδοκίαν ἦτο αἶθριος καὶ θερμὸς ὁ ἥλιος προεμήγυε τὴν προσεγγίζουσαν τερπνὴν ἐποχὴν τῆς ἀνοιξέως.

Εἰσῆχθη ἀμέσως εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἐν ᾧ ὑπεδέχθη αὐτὸν ὀρθία ἡ Ἴρις, οὐχὶ μόνη· ὁ πατὴρ αὐτῆς παρεκάλθητο. Ἦτο τοῦτο ἡ πρώτη δοκιμασία εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Λεάνδρου. Ἐτεινεν αὐτῷ ἐκείνη τὴν ὑπὲρ τὸ γάλα λευκὴν χεῖρα τῆς καὶ λαβοῦσα ἔσφιγγεν ὑπὲρ τὸ σῆνεθες τὴν τοῦ Λεάνδρου δεξιάν, οἷονεὶ θέλουσα νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτόν, διότι δὲν παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἐχαιρέτισεν εἶτα ὁ Λεάνδρος τὸν ἐπαναστάντα πατέρα τῆς, οὐχὶ ἄνευ ἀθυμίας τινός· διότι ἐσκέπτετο, ἐὰν μὴ αὐτὸς ἦτο παρὰ τῇ θυγατρὶ τοῦ πρὸ ἰκανῆς ὥρας, δὲν θὰ παρήρχeto βεβαίως πολὺς χρόνος καὶ θὰ εύρίσκετο ἀντιμέτωπος πρὸς ἐκείνην καὶ μόνος μετ' αὐτῆς· ἀλλ' ἐὰν εἶχεν ἔλθῃ ὀλίγῳ πρὸ αὐτοῦ ἢ σχεδὸν συγχρόνως, πᾶσα τοιαύτη ἐλπίς ἀπέβαινε ματαία, ἐπειδὴ τὴν ἐπίσκεψιν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παρατείνῃ πέραν τῆς μισημοίας, τῆς ὥρας δηλαδὴ τοῦ προγεύματος.

Εὐτυχῶς δι' αὐτόν, μετὰ τὰς πρώτας τυπικὰς φιλοφρονήσεις καὶ σύντομον περὶ τῆς ζωηρότητος τῶν ἡδῆ ἀρξαμένων ἀπόκρουω διάλογον, ὁ πατὴρ ἀνέστη ἔχαιρέτισε προσηνῶς καὶ ἀπῆλθεν,

Ἐμειναν μόνοι! Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ σειρὴν ἦτο ἐκτάκτως ὥραία. Βαθύφαιον χειμερινὸν ἔνδυμα μετὰ χάριτος περιέκλειε τὸ λεπτοφυῆς αὐτῆς σῶμα, ἀπὸ δὲ τῶν βραχειῶν μέχρι τοῦ ἀγκῶνος χειρῶν προέβαινον οἱ ἀλαβᾶστρινοι βραχίονες τῆς, ὧν ἡ λευκότης καθίστατο μείζων ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ σκιερὸν τῆς ὅλης ἐνδυμασίας. Οἱ γαλανοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἀνέλαμπον ἠδυπαθῶς, ἐπὶ δὲ τῶν χειλέων τῆς ἐπεκάλθητο ἀγγελικὸν μειδίημα, θρίαμβόν καὶ αὐταρέσκειαν μαρτυροῦν· ἡ ἔλαφρὰ ὠχρότης τοῦ προσώπου προέδιδεν ἐνδύμυχον ὄργασμὸν, ὃν καθίστων καταφανέστερον αἱ ἀνήσυχοι καὶ ἄτακτοι κινήσεις τοῦ ὅλου σώματός τῆς.

Συνησθάνθη ὅτι ἡ ὠχρότης αὐτῆς καὶ ἡ ταραχὴ ἦσαν καταφανῆ· διὰ τοῦτο αὐτὴ πρώτη προσεπῆθη νὰ δικαιολογηθῆ ἅμα ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πατρός.

— Δὲν ἤξεύρω τί μοῦ συμβαίνει σήμερον, εἶπεν πρὸς τὸν συνεσταλμένως παρακαθήσαντα Λεάνδρον· ὁ καιρὸς εἶναι ἐκτάκτως λαμπρὸς, ἡ ἡμέρα ἀσυνήθως θερμὴ καὶ ὥραία, καὶ ὅμως ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι καλὰ· ἔχω ἀδιαθεσίαν καὶ ρίγος· παρατηρήσατε πόσον ἡ χεῖρ μου εἶναι ψυχρὰ. Καὶ ἔτεινεν αὐτῷ τὴν δεξιάν, ἣν ἐκεῖνος ἔλαβε περιπαθῶς, εἰπὼν μόνον «Γαόντι φαίνεσθαι ἀδιάρητος».

Ἀστραπηδὸν ἦλθεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως παρήλθεν, ἡ ἰδέα νὰ κρατήσῃ τὴν χεῖρα ἐκείνην ἰκετευτικῶς καὶ διὰ τῆς τρυφερωτέρας φωνῆς νὰ εἴπῃ τῇ Ἰριδι, πίπτων εἰς τοὺς πόδας τῆς, ὅτι τὴν ἡγάπα ἔμμανῶς. Ἄλλ' ἀνεχαιτίστη καὶ παρεδόθη πάλιν εἰς ρεμβασμούς. Παρήλθον στιγμαί τινες, καθ' ἃς παρεκάλθητο ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον, ἄφρωνι καὶ προσβλέποντες ἀλλήλους. Πῶς νὰ ἀρχίσωσιν ἐκφράζοντες διὰ λόγων τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐπλημμύρουν τὰς καρδίας των, ἔτοιμα νὰ ὑπερεκχειλισώσιν;

Αἶφνης τὴν προσοχὴν τοῦ Λεάνδρου προσείλκυσε ὠραῖος σμάραγδος, κοσμῶν τὸ δακτύλιον τῆς ἀριστερᾶς αὐτῆς χειρός.

— Λαμπρὸς μονόλιθος, εἶπε πρὸς τὴν Ἰριδα, καὶ ἔκλινεν ὅπως κάλλιον παρατηρήσῃ αὐτόν. Ἐλαβε τὴν χεῖρά τῆς καὶ τὴν ἐκράτει ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα· ἔλαφρὰ ὅμως σπασμωδικὴ κίνησις τῶν λεπτοφυῶν αὐτῆς δακτύλων ἐδήλωσεν αὐτῷ, οὐχὶ ὅτι ἐκείνη ἠθέλε ν' ἀποσύρῃ τὴν ἀριστεράν τῆς, ἀλλὰ τὴν μεγάλην ταραχὴν. Ὁ Λεάνδρος ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ τὴν χεῖρά τῆς, ὅτε ἐκείνη, ἀναγνοῦσα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τοὺς μυστικούς πόθους του, οὖς δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐκφράσῃ, δι' ἔλαφρᾶς ἀντιστάσεις τὸν ἐκράτησε. Τὴν προσεῖδεν ἐκείνος ἀτενῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ ἐναποθέσῃ ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀσπασμὸν, ὅτε ἐκείνη, ἐν ἀκαρεὶ καὶ ἀπροσδοκῆται δι' αὐτόν, τὸν ἔσυρεν πρὸς ἑαυτήν.

Ἦ! πῶς συνέβη τότε καὶ τὰ χεῖλη των συνατηντήθησαν; Ἀπλούστατα· πῶς συμβαίνει καὶ ὁ ἥλιος φωτίζει, καὶ ἡ χιών ἀναλύεται καὶ τὸ πτηνὸν κελαδεῖ; Τίς ἠδυνήθη ποτὲ ν' ἀνακόψῃ τὰς φυσικὰς τῶν ὄντων κινήσεις;

Τὸ θάρρος ἐκείνης τὸν κατέπληξε, διότι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐθεώρει καὶ μέγα τὸ τόλμημα ν' ἀσπασθῇ τὴν δεξιάν τῆς. Ἐσφιγγεν αὐτὴν εἰς τὸ στήθος του καὶ ἀπλήστως κατεφιλεῖ τὰ ψυχρὰ ἐκ τῆς συγκινήσεως χεῖλη τῆς καὶ τοὺς κλεισθέντας ἐξ ἠδονῆς ὀφθαλμούς τῆς. Ἐκείνη ἠδυπαθῶς ἀνταπέδιδε τὰ φιληματὰ του, καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμάς δὲν ἠκούετο ἐν τῇ αἰθοῦσῃ ἐκείνῃ ἄλλο εἰμὴ ὁ γλυκὺς κρότος τῶν φιλημάτων, ἅτινα ἐρρυθμίζον συγχρόνως τὸν ψιθυρὸν τῶν ἐρωτικῶν τῶν λόγων.

Μόνον μετὰ τινὰς στιγμάς διήνοιξε τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμούς τῆς ἡ Ἴρις καὶ τὰ ἡμισβεσμένα βλέμμα-

τά της αγωνιωδῶς προσηλώθησαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Λεάνδρου.

ὦ! θεέ μου, πόσον εἶμαι εὐτυχής, ἐψιθύρισε καὶ ἀνταπέδιδε τὰς ἐρωτικὰς αὐτοῦ ἐκφράσεις.

Τί ἔλεγον; Λέξεις ἀερώδεις, παιδικαί, μηδαιναί· καὶ ὅμως δι' αὐτοὺς ἦσαν τὸ πᾶν ἦσαν αἱ λέξεις ἐκείναι ὁ ἐπίσημος ὄρκος τῆς ἀγάπης των.

Ἐστῆριζεν ἐλαφρῶς ἡ Ἴρις τὸ μέτωπόν της ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Λεάνδρου καὶ ἐγκατελείφθη εἰς τὰς θωπείας ἐκείνου.

— Σέ ἀγαπῶ, ἔλεγον ἐκείνος, καὶ σέ ἀγαπῶ μέχρι τρέλλας· δὲν ἠμπορεῖς, Ἴρις, νὰ φαντασθῆς τὸν πρὸς σέ ἔρωτά μου. ὦ! νὰ ἤξευρες ποσάκις ἐρρέμβασα συλλογιζόμενος μόνον σέ. Ἀπότου πρὸ διετίας σέ εἶδον, ἀφ' ἧς στιγμῆς πρώτην φοράν ἤκουσα τὴν φωνὴν σου, ἤσθάνθην ὅτι ἄρρηκτος δεσμὸς με συνέδεσε πρὸς σέ. Αὐτὸ τὸ ὄνομά σου μοῦ προξενεῖ εὐχαρίστησιν ὅταν τὸ προφέρω, καὶ ὁσάκις τὸ ἐπαναλαμβάνω αἰσθάνομαι ὅτι ἐγγαρχάσεται βαθύτερον ἐντὸς τῆς καρδίας μου.

Ἐκείνη κατ' ἄρχάς οὐδὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ τόση ἦτο ἡ χαρὰ καὶ εὐχαρίστησις, ἦν ἠσθάνετο. Συνεκλείετο εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ δὲν ἤθελε νὰ λύσῃ τὸν δεσμὸν τῶν βραχιόνων της, δι' οὗ περιέβηλε τὸν τράχηλόν του.

— Σὺ ἠγνοεῖς τὸν ἔρωτά μου, ἐξηκολούθησεν νὰ λέγῃ ὁ Λεάνδρος· ἀλλ' ἠλπίζον ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα νὰ τὸν μαντεύσῃς, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν μ' ἔμελλε νὰ ἀποθάνω. Με ἀγαπᾷς λοιπὸν καὶ σὺ, Ἴρις;

— Τὸ βλέπεις, ἠδυνήθη μόνον νὰ εἴπῃ ἐκείνη, καταφιλοῦσα αὐτόν.

Ἡ ὥραιότης τῆς Ἰριδος ἐμέθυε τὸν Λεάνδρον· οὐδένα ἄλλον ἠγάπα πλείυτερον αὐτῆς ἐν τῷ Κόσμῳ. Ἡ σιωπὴ των παρετάθη ἐπὶ ἰκανὴν ὥραν, καθ' ἣν ἀλληλοκρατούμενοι ἀμφότεροι ἐρρέμβαζον.

Ἀμφότεροι ταῦτοχρόνως σχεδὸν ἀνεσκήρτησαν, ἐνοήσαντες τὸ ἐπισημὸν τῆς θέσεώς των καὶ τὸν κίνδυνον νὰ εἰσέλθῃ τις ἀπροσδοκῆτως — ὅτε τὸ πᾶν δι' αὐτοὺς ἤθελε καταστραφῆ. Ἠγέρθησαν λοιπὸν καὶ προσεπᾶθησαν νὰ ἀποκτήσωσιν ἀταραξίαν τινα, ἡ μὲν λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ παρακειμένου τραπέζιου ἐφημερίδα, ἦν προσεποιήθη ὅτι ἀναγινώσκει, καθίσασα ἐπὶ τοῦ ἀνάκλιντρο, ὁ δὲ κύψας ἔξω τοῦ παραθύρου.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, καὶ πάλιν ὁ εἰς κατέπεσεν ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ ἑτέρου.

Μετ' ὀλίγον ἐκείνη ἀνωρθώθη καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ. Τὸ σῶμα της ἦτο ὥραιότερον καρυάτιδος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὑψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ ἄνω καὶ μετὰ γλυκείας ἄμικ καὶ σταθερᾶς φωνῆς εἶπε:

— Θεέ μου, αὐτὸ δὲν τὸ ἐφάνταζόμεν ποτέ, καὶ ὕπνδρος νὰ ἐρωτευθῶ· ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ τοῦτο ἔπαθον. Σοὶ ὀρκίζομαι ὅμως, Λεάνδρε, ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς εἶμαι ὅλη ἰδική σου.

Ἡ φωνὴ αὐτῆς ἠκούετο καθαρὰ καὶ ἠχηρὰ.

— Τί κἀμνεῖς, δυστυχής; τῆ εἶπεν ἐκείνος· ὦμί-

λει ταπεινότερα διότι θ' ἀκουσθῆς. Δυνατὸν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἔλθῃ ὁ Στέφανος, καὶ τότε . . .

— Εἶναι εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ, διέκοψεν ἐκείνη, ἀπὸ πολλὰς ὥρας, καὶ δὲν ἐξῆλθεν.

— Ὁ Λεάνδρος ἀνεσκήρτησε· δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο δυνατὸν ἡ γυνὴ ἐκείνη νὰ τολμήσῃ ὅτι ἐτόλμησεν, ἐνῶ εἰς τοίχος ἐχώριζεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ συζύγου. Ἐνόησεν ὅλον τὸ μέγεθος τοῦ προφανοῦς κινδύνου καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀπομακρυνθῆ.

— Ἀλλὰ μείνε, ἔλεγεν ἐκείνη ἐνθαρρύνουσα ἄμικ καὶ ἱκετεύουσα αὐτόν.

— Au revoir! ὅσον τᾶχιστα, εἶπεν ὁ Λεάνδρος ἀπορραϊστικῶς καὶ λαβὼν τὸν πῖλόν του.

Καὶ ἐν τελευταίον μακρὸν καὶ θερμὸν φίλημα ἐπεσφράγισε τὸν ὄρκον τοῦ ἔρωτός των.

Η. Κ. Σ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΓΑΜΟΣ.*

Δὲν ἤργησε νὰ τραπῆ τὴν εἰς τοὺς ἀποκρήμους βράχους ἀγούσαν ἀτραπὸν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη ἦτο ἔρημος ἤρξατο τρέχουσα. Πολλάκις πνευστιῶσα ἠναγκάσθη νὰ σταθῆ ὅπως ἀναπνεύσῃ, ἀμέσως ὅμως πάλιν ἀνεχώρει εἰς τὴν ὁδὸν ὥστε ἐν διαστήματι ἐλάσσονι τῶν δέκα λεπτῶν ἐφθασεν εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτῶν σημεῖον. Τότε ἔστη, τὰ δὲ βλέμματα αὐτῆς ἐβύθηθησαν εἰς τὰ βάθη τῆς πεδιάδος χωρὶς νὰ ἴδωσιν τι τὸ ἀνησυχητικόν· οὔτε ἀνθρώποι, οὔτε ζῶα, οὔτε ἀνά ἦγον ἤκουσε πλὴν τοῦ ταρᾶσσοντος τὰς βᾶσεις τῶν βράχων ἀνέμου καὶ κάτωθεν ἀνερχόμενον τὸν ἦχον τοῦ θροῦ τῶν κυμάτων. Ἐστράφη πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ὁ δῶν ἡλῖος ἔστειλε τὰς ἀκτίνας αὐτοῦ διὰ τῶν χαλκοχρῶν νεφῶν, ἐνῶ ἐν τῷ ὀρίζοντι σκοτεινὴ γραμμὴ ἐχάρασσε συγκεχυμένως τὰς ἀκτῆς τῆς Ἰερσέης. Προῦχώρησε πρὸς τὴν καλύβην ἐκ τῆς ὁποίας τὴν προτεραίαν εἶχεν ἐξέλθει ὁ τελωνοφύλαξ καὶ εἶδεν αὐτὴν κενήν.

Ἀναμφιβόλως ὁ Θεὸς ἐπροστάτευε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς.

Ἐν τούτοις ἐπεσκόπησεν αὐτῆς διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς ἐρήμους ἀγρούς, προσέχουσα μὴ φανῆ σκιὰ τις, μὴ αἴφνης κεφαλὴ τις ἀνεφαίνετο ὀπισθεν βᾶτου τινος, ἢ φωνὴ τις ἠκούετο ὅπως ἀνακόψῃ αὐτήν. Οὐδὲν ὅμως εἶδεν, οὐδὲν ἤκουσε.

Τότε ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσηυχῆθη ἐπὶ μικρὸν οὐχὶ ὑπὲρ ἑαυτῆς, ἀλλ' ὅπως δεκθῆ τοῦ Ὑψίστου νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς γονεὶς αὐτῆς.

Εἶτα αἰσθανομένη ὅτι ἔχανε τὸ θῆρος της, ἀναλογιζομένη ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ βραδυτῆτες ἦσαν ἀναγδρία ὅπως κερδήσῃ καιρὸν, ἔφερε τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ

*) Ἰδε ἀριθ. 33, σελ. 650—652.

τοῦ προσώπου, ἔκλεισεν ἐρημητικῶς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ βραδέως, τὴν κεφαλὴν ὑψοῦσα, ἐβόησε πρὸς τὸ χεῖλος τῆς ἀθύσσου κατὰ τύχην, ὀδηγουμένη δὲ ὑπὸ τοῦ θροῦ τῶν κυμάτων, ὅστις ἀνήρχετο ἐκ τῶν κάτω.

VII.

Ὁ Κόμιλλος, ὅστις ἐβασίλειτο ἐπὶ τῆς ὑποσχέσεως τῆς Σωσάννης ὅτι θὰ τῷ γράψῃ, εἶχε διατάξει νὰ φέρωσι πρὸς αὐτὸν τὰς ἐπιστολάς του ἕνα ὡς ἔφερον αὐτὰς ὁ διανομεὺς τοῦ ταχυδρομείου. Εἶχεν ἀρῆσει αὐτὴν τὴν τετάρτην, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ ὠμίλει πρὸς τὴν μητέρα αὐτῆς, τὴν νύκτα θὰ ἔγραφε καὶ τῇ πέμπτῃ, ἔνωρις θὰ ἔρριπτε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, θὰ ἔφθανε δὲ αὕτη εἰς Παρισίους ἐγκαίρως ὅπως δοθῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον κατὰ τὴν πρώτην διανομήν, ἐπομένως θὰ εἶχεν αὐτὴν κατὰ τὴν ἐβδόμην καὶ τεσσαράκοντα ἢ τεσσαράκοντα καὶ πέντε τὸ πολὺ λεπτά.

Τῇ ἐβδόμῃ καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτά ἔφερον πρὸς αὐτὸν δύο ἐπιστολάς.

— Ἡ ἀγαπητὴ μου, ἐφάνη ἀκριβῆς.

Βεβαίως ἡ μία περιεῖχε τὴν ἀπάντησιν τῆς μητρὸς καὶ ἡ ἄλλη τὴν τοῦ πατρὸς μετὰ τὴν τῆς μητρὸς δοθείσαν. Καὶ θὰ ἀπεφασίσθη βεβαίως ὁ γάμος. Καὶ ἡ σπουδὴ αὐτοῦ ὅπως βεβαιωθῇ καθίστα αὐτὸν ἐξάλλον ἐξ εὐτυχίας. Πάντοτε ἡ Σωσάννη ἔπραττε πλείοτερα τῶν ὅσα ὑπέσχετο.

Ἐν τούτοις ἡ εἰκὼν τῆς γραφῆς τῶν διευθύνσεων ἐξέπληξεν αὐτόν. Δὲν ἦτο πλέον ἡ τακτικὴ καὶ τολμηρὰ ἐκείνη εἰκὼν τῆς γραφῆς, ἀλλὰ τούναντίον ἀτακτος καὶ ἀκατάστατος, ὅπερ ἐσήμαινε τὴν μεγάλην τῆς Σωσάννης συγκίνησιν ὅτε ἔγραφεν.

Ἀναγνούς τὰς πρώτας γραμμὰς δὲν ἐνόησε καλῶς.

«Δὲν ἤξευρες ὅτι θὰ μὲ ἐφόνευες. . . . Σοὶ κἄνω τὴν τιμὴν νὰ σοὶ ἐκμυστηρευθῶ τι. . . . Αὐριον . . . πρὶν ἢ λάβῃς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην θὰ ριφθῶ ἐκ τῶν κρημνῶν τῆς Φλαμμομαβίλλης εἰς τὴν θάλασσαν».

Δὲν ἐξηκολούθησε τὴν ἀνᾶγνωσιν, ἀλλ' ὑψῶν τὴν κεφαλὴν ἐσκέψατο ἐὰν μὴ ἐσαλεύθη ὁ νοῦς αὐτοῦ. Ἀποτόμως ἦνοιξε καὶ τὴν ἄλλην ἐπιστολὴν.

«Κόμιλλε, συγγνώμην. Πόσον ὑπέφερα!»

Ἀνέπνευσε καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἐνόει. Βεβαίως οἱ γονεῖς αὐτῆς θὰ ἠρνήθησαν κατ' ἀρχὰς καὶ ἐκείνη εἶχεν ἀποφασίσει ν' ἀποθάνῃ, εἴτα ὅμως μετενόησαν καὶ ἐκείνη ἔγραψε τὴν δευτέραν ἐκείνην ἐπιστολὴν.

Ἐξηκολούθησε λοιπὸν τὴν ἀνᾶγνωσιν αὐτῆς, ἀλλ' ἔστη πάλιν ὡς ἡλίθιος.

«Ὅχι, δὲν εἶσαι σὺ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου μου, ἐγὼ θείλω ν' ἀποθάνω. . . .»

Διατί ὅμως ὠμίλει περὶ θανάτου;

Διατρέχων μᾶλλον ἢ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς, εἴτα δὲ αἰφνης ἔλαβε πάλιν τὴν πρώτην καὶ ἐπεράτωσε τὴν ἀνᾶγνωσιν καὶ ταύτης.

Ἦτο ἀληθές, θ' ἀπέθνησκεν. «Αὐριον, πρὶν ἢ λάβῃς τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν, ρίπτομαι εἰς τὴν θάλασσαν».

Ἡ αὐριον ἦτο ἡ προηγουμένη ἡμέρα.

Τὰ γόνατα αὐτοῦ ἐλύθησαν καὶ κατέπεσεν ἐπὶ ἔδρας. Μετὰ στιγμὴν ὅμως ἀποτόμως ἠγέρθη. Ἀφοῦ μετὰ τὴν πρώτην εἶχε γράψει καὶ δευτέραν ἐπιστολὴν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μετέβαλεν ἀπόφασιν ὡς εἶχε μεταβάλει αἴσθημα, δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀνέβαλε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς;

Ἀναχωρῶν καὶ ἀφικνούμενος πλησίον τῆς ἡδύνατο νὰ τὴν σώσῃ.

Μολονότι ἐγίνωσκε τί ὦρα ἦτο, ἔδραμεν εἰς τὸ ἐκκρεμές. Ἦτο ὀγδόη ὦρα μείον λεπτῶν τιῶν, ἡ δὲ ἀμαξοστοιχία ἀνεχώρει διὰ Χερβούργον τῇ ὀγδόῃ καὶ ἡμισεῖ, ὡς καὶ ἐκείνη, ἧς εἶχεν ἐπιβῆ τῇ τρίτῃ· ἐὰν ἀνεχώρει ἀμέσως θὰ ἔφθανεν ἐγκαίρως εἰς τὸν σταθμόν. Κατῆλθε τὴν κλίματα ἀνὰ τέσσαρας βαθμίδας, προσεκάλεσεν ἀμαξὴν διερχομένην, ὑπεσχέθη ἐν φράγκον δῶρον τῷ ἀμαξηλάτῃ καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος ἐνθα πωλοῦσι τὰ εἰσιτήρια ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πωλητὴς αὐτῶν ἠτοιμάζετο νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον.

— Ἐν εἰσιτήριον πρώτης θέσεως διὰ Βαλόνην.

Ἐν τῇ ἀμάξῃ ἀνέγνω αὐτὴς τὰς ἐπιστολάς, ἐὰν μὴ ἐν πλήρει νηφαλιότητι νοῦ τούλάχιστον ὅμως μετὰ μείζονος προσοχῆς, χωρὶς νὰ καταλίπῃ τίποτε, περὶ τῶν τὴν μίαν καὶ ἀρχόμενος τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἄλλης. Μεθ' ὅλον ὅμως τὸ ὀριστικόν τοῦ ὕφους αὐτῶν δὲν ἡδύνατο ἔτι νὰ πιστεύσῃ. Ἐσκέπτετο ὅτι θὰ ἔγραψεν αὐτὰς ἐν στιγμαῖς πυρεσοῦσης φαντασίας καὶ ὅτι νῦν θὰ καθησύχασε. Μήτοι αὐτοκτονεῖ τις ὅταν ἀγαπᾶται; ἐκείνη δ' ἐγίνωσκε πόσον περιπαθῶς ἠγαπᾶτο καὶ τὸ ἔλεγεν αὐτῇ αὕτη. Κἄν ἔτι εἶχε τὸ θάρρος ν' ἀνέλθῃ τὴν ἀτραπὸν τῶν βράχων, τελευταῖα δειλία, τυχερὸν τι γεγονός, ἐπέμβασις τις τῆς Θεῆας Πρόνοιᾶς τὴν ἔσωσε.

Τοιουτοτρόπως ἔφθασεν εἰς τὸν προορισμόν του ἐκ τῆς μιᾶς ιδέας μεταπίπτων εἰς τὴν ἄλλην, κυμαινόμενος μεταξὺ τῶν δύο ἄκρων, μὴ τολμῶν νὰ παραδεχθῇ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην, ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἐντρομος.

Ἐν Βαλόνῃ ἔδραμε πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον ἐν ᾧ τὴν παρασκευὴν εἶχεν εὔρει ἀμαξάν. ἐπέτυχε τὸν αὐτὸν ἀμαξηλάτην καὶ ἀνεχώρησεν ἐν σπουδῇ.

Ἦτο ἔτι ἡμέρα ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν προκουμαίαν τῆς Διελέττης μολονότι ὁ ἥλιος εἶχε δύσει. Μακροθῆν κρητήρησε πρὸ τοῦ ξενοδοχείου οὐμάδας ἀνδρῶν ὀμιλούντων ζωηρῶς, τοῦτο δ' ἐφάνη αὐτῷ ἀπαίσιον. Ἐπήδησε κἄτω τῆς ἀμάξης καὶ ἔδραμε πρὸς τὸ μαγειρεῖον.

— Ὁ κ. Καπέλ;

— Ἄ! τὸν καυμένον τὸν ἄνθρωπον!

Τὸ ὕφος ὡς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ξενοδοχείου ἀπεκάλυπτον αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν.

— Εἶναι δυνατόν; ἐψιθύρισε χωρὶς νὰ ἠξέυρῃ τί λέγει καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς πλατυτάτης τραπέζης, παρὰ τὴν ὁποῖαν ἔστατο.

— Μόνον κατὰ τὴν παλιόροισαν εὐρέθη ὁ νεκρὸς τῆς καυμένης τῆς νέας, δὲν εἶναι ἔτι δύο ὄραι ποῦ τὴν ἔφεραν.

— Εἶναι πληγωμένη;

— Ὅταν πίπτῃ κανεὶς ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων δὲν πληγόνεται μόνον.

Ἦτο ἀληθές, δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀμφιβάλλῃ καὶ ἤρξατο νὰ τρέμῃ.

— Πρέπει νὰ καθήσετε, κύριε. Παρόμοιοι συμβεβηκός, ὅταν μάλιστα δὲν τὸ ἀναμένῃ κανεὶς. Τί δυστυχία; Θεέ μου!

Ἔφεραν αὐτῷ κάθισμα, τὸν περιεκύκλουν.

— Ἐπεθύμουν νὰ ἴδω τὸν κ. Καπέλ.

— Εἶναι εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ταλαιπώρου νέας μετὰ τῆς κ. Καπέλ. θὰ σὲς ὀδηγήσουν.

Ἀνῆλθε τὴν κλίμακα χωρὶς νὰ βλέπῃ τὰς βαθμίδας, φθὰς δὲ εἰς τὸν διχόδρομον πρὸ τοῦ θαλάμου ἤκουσεν ἔνδοθεν λυγμούς. Τότε διέταξε τὴν ὑπηρετρίαν, ἥτις ὠδήγει αὐτὸν ν' ἀποσυρθῇ καὶ ἀνέμεινε ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, ὡσεὶ ὅπως συνέλθῃ καὶ καθυσχάσῃ. Ἐπὶ τέλους ἤνοιξε τὴν θύραν, ὁ δὲ κ. Καπέλ, ὅστις ἴστατο ὀρθὸς πρὸ τῆς κλίνης καὶ παρὰ τὴν λιπύθυμον σύζυγόν του ἐστράφη.

— Ποῖος εἶναι;

— Ἐγώ, ὁ Κάμιλλος Ροσσά.

— Κύριε Ροσσά! Σεῖς!

Ὁ Κάμιλλος ἐνόησεν ὅτι ἔδει νὰ δικαιολογήσῃ, νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ἤθελε νὰ πρὸδῶσῃ τὸ μυστικὸν τῆς Σωσάννης.

— Εἰρχόμην νὰ τὴν ζητήσω εἰς γάμον.

— Σεῖς!

Εἶτα δὲ στρεφόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του.

— Ἦτο ὁ Κάμιλλος λοιπόν! εἶπε.

Καὶ ἀνοίγων τὰς ἀγκύλας του πρὸς τὸν Κάμιλλον ἀνέκραξεν.

— Γίε μου!

Hector Malot.

(Μετάφρασις Α. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ).

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 7 ἰουνίου.

Προεδρεία Δ. Μαλιάδου. — Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προτέρας συνεδρίας, ὁ κ. γεν. γραμματεὺς ἀνακοινοῦται περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τὰς βιβλίων προσφορὰς. Προσέδνεγκον δὲ βιβλία ὁ μὲν κ. Ἰωάννης Σκαλτσούνης τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν σύγγραμμα «Περὶ γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου» ἀρμονίαι χριστιανισμοῦ καὶ ἐπιστήμης», οἱ δὲ κ.κ. Δ. Ταυδάκος καὶ Π. Στεφάνου ἐκατὸν ἀντίτυπα τοῦ «Παιδαγωγικοῦ ἐγκολπίου»

(πρώτης ἐκδόσεως) τοῦ κ. Χριστοφόρου Σαμαρσίδου, πρὸς δωρεάν διανομὴν εἰς τὰ σχολεῖα τῶν ὀρθόδοξων κοινοτήτων Μικρᾶς Ἀσίας. Πρὸς τοὺς δωρητὰς ὁ πρόεδρος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Μ. Κεφάλας, ἀντιπρόεδρος, λαβὼν τὸν λόγον ἐπανέρχεται ἐπὶ τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Περδικίδου παρατηρήσεων εἰς τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Ματθαίου Παρανίκα «Περὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου». Ὁ κ. Περδικίδης, παρατηρεῖ ὁ κ. Κεφάλας, εἶπεν ὅτι σφάλλεται δεινῶς ὁ κ. Παρανίκας ἀποδεχόμενος ὅτι Ῥωμανὸς ὁ μελωδὸς ὑπῆρξεν ἐπὶ Ἀναστασίου Α'. Τοῦτο δὲ ἀντικρούουν ὁ κ. Κεφάλας προσάγει τὸν γνωστὸν βυζαντινολόγον, καθηγητὴν τοῦ ἐν Μονάχῳ πανεπιστημίου καὶ ἐκδότην τοῦ *Byzantinische Literaturgeschichte* Dr Krumbacher, ὅστις ἐπραγματεύσατο ἐν τῷ κατὰ τὸ ἔτος 1891 δημοσιευθέντι εἰρημένῳ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τοῦ Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀπασχολούντων ἡμᾶς ζητημάτων. Καὶ πρῶτον περὶ Ῥωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ, λέγει ὁ σοφὸς συγγραφεὺς, ἔχομεν μέχρι τοῦ νῦν μόνην ἀρχαίαν πηγὴν τὸ συναξάριον τῆς ἐορτῆς αὐτοῦ, 1 ὀκτωβρίου, ὅπου λέγεται ἀπλῶς ὅτι ὑπῆρξεν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀναστασίου τοῦ Βασιλέως, δὲν δηλοῦται δὲ ἂν ἐπὶ Ἀναστασίου τοῦ Α' (491—518) ἢ ἐπὶ Ἀναστασίου τοῦ Β' (713—716). Ὁ Pitra καὶ ὁ Stevenson ἀποφαίνονται ὑπὲρ τοῦ Α', ὁ Christ καὶ ὁ Jacobi ὑπὲρ τοῦ Β', ὁ δὲ Bouvy παραδέχεται ὡς ἐποχὴν τοῦ Ῥωμανοῦ τὸν μεταξὺ τῶν δύο Ἀναστασίων χρόνον καὶ ὁ Deutschmann τὴν τοῦ Α' Ἀναστασίου. Τὰς γνώμας ταύτας σχολιάσας ὁ κ. Krumbacher ἀποφαίνεται ὅτι ἀπίθανος φαίνεται ἡ γνώμη τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀναστασίου Β' γνωματευόντων.

Ἐρχόμενος δὲ ὕστερον ὁ κ. Κεφάλας εἰς τὴν γνώμην τοῦ κ. Περδικίδου, ὅτι Ἰωσήφ ὁ ὑμνογράφος ἦν ἀνεπιθὸς τοῦ Ῥωμανοῦ καὶ ἐπομένως ὅτι ὁ ἀνεπιθὸς δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ τρεῖς αἰῶνας ὕστερον τοῦ θείου, ἐρωτᾷ τὸν κ. Περδικίδην ποῦ στηρίζει τὴν γνώμην ταύτην, διότι ὁ κ. Krumbacher ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι αὐτοῦ, ἐκθεῖς τὰς διαφόρους περιπλανήσεις Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου, λέγει ὅτι ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Θεοδώρου (842—856). Περὶ δὲ τῆς λέξεως οἶκος ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκδοχῆς, περὶ ἧς ὁ κ. Περδικίδης εἶπεν ὅτι ἐλήφθη ἐκ τῆς ἀραβικῆς, ὁ κ. Krumbacher ἀποδεικνυσὶν ὅτι μόλις ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς ὑμνογραφίας, ἀπὸ τοῦ 9ου αἰῶνος, παρατηρεῖται ἐπίδρασις τις ἐπ' αὐτῆς ξενικῆ ἐκ Συκελίας καὶ Συρίας, οὐχὶ δὲ ἐπὶ τοῦ Ῥωμανοῦ, παρὰ τῷ Ἰωσήφ καὶ λοιποῖς. Ἄν ἐπὶ Ῥωμανοῦ ἐτέθη ἐν χρῆσει ἡ λέξις οἶκος, λίαν πιθανὴ φαίνεται ἡ ἑβραϊκὴ γένεσις τῆς ἐκδοχῆς. Ἄν εἶχεν ἀρχὴν ἀραβικὴν, βεβαίως πρῶτος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Κοσμᾶς ὁ Ἱεροσολυμίτης θὰ μετεχειρίζετο αὐτήν, διότι παρ' αὐτοῖς τὸ πρῶτον παρατηρεῖται ποιά τις ἐπίδρασις τῆς ἀραβικῆς.

Ὁ κ. πρόεδρος ἀναβάλλει τὴν συζήτησιν εἰς ἐπομένην συνεδρίαν, τοῦ κ. Περδικίδου δηλοῦντος ὅτι διὰ μακρῶν ἔχει ν' ἐπαντήσῃ.

Εἶτα ὁ λόγος δίδεται τῷ αἰδ. πατρὶ César Tontini de Quarenghi Barnabite, ἀντιπροσώπῳ τῆς ἐν Βονωνίᾳ Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ὅστις ἀνέγνω γαλλιστὶ τὸ πρῶτον μέρος τῆς «Περὶ τῆς ἐνοποιήσεως ἐν

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ. — *Απάντησις τοῦ κ. Κ. Μητροπούλου εἰς τὰ ἐπὶ τῇ δημοσίευσί τῆς περὶ τῶν ΣΕΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ἐκθέσεως αὐτοῦ ἐφ' ἡμῶν παρατηρηθέντα. — ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΒΟΡΕΙΩΝ ΠΟΛΩΝ ΕΚΛΟΜΑΙ. — Αἰ εἰς τὰς πολυὰς θαλάσσας περὶ ὅσους.*

Ἀπαντῶν εἰς τὰ παρ' ἡμῶν πρὸ μινὸς γραφέντα ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρήσει¹ ἐπὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθείσης ἐκθέσεως περὶ τῶν Σεισμῶν τῆς Ζακύνθου ὁ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητῆς τῆς Γεωλογίας καὶ Ὀρυκτολογίας κ. Κ. Μητρόπουλος, ἀπυῦθνε τῇ συντάξει τοῦ «Νεολόγου» ἐπιστολὴν, δι' ἧς μετὰ πολλῶν λεπτοτήτων καὶ εὐγενείας ὑπεραπολογεῖται τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ ἐκείνης, ἐξηγῶν τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας ἡ ἐκθεσις ἐκείνη ἐγράφη, παρέχων δὲ καὶ τὰς ἀναγκαίαις ἐξηγήσεις περὶ τῆς σημασίας, τοῦ ξενικοῦ τεχνικοῦ ὄρου τεκτονικὸς σεισμὸς, ὅστις ἀναγραφόμενος ἐν τῇ ἐκθέσει ἐκείνη ἐθεωρήθη ὑφ' ἡμῶν ἀδόκιμος καὶ δυνάμενος προσφορῶτερον ν' ἀντικαταθῆῃ διὰ τοῦ σεισμῶς διὰ συνιζήσεως. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην κατὰ καθικόν φιλοξενούμεν ἐν ταῖς στήλαις ἡμῶν ἄνευ περιττῶν σχολείων, σημειούμενοι μόνον ὅτι τὸ ὑφ' ἡμῶν γραφὲν ὅτι, ὡς τοῦ ἁχίστου λέγεται, ἡ Ἐλληνικὴ κυβερνήσις ἀπέστειλεν ἐπὶ τόπου τὸν εἰρημένον καθηγητὴν πρὸς μελέτην τοῦ φαινομένου², ὅπερ πάσῃ δυνάμει ἀποκρούει ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὁ κ. Μητρόπουλος, ὑπεδιδλώθη ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐφημερίδις, ὠρισμένως δὲ εἶδομεν αὐτὸ ἀναγεγραμμένον ἐν τισὶ τούτων.

Ἴδου ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιστολὴ :

Ἐν Ἀθήναις, τῇ α' Ἰουνίου, 1893.

Ἐντιμὲ κύριε δυνάτατα,

Ἐν τῷ ἀπὸ 2 Μαΐου φύλλῳ τῆς Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως τῆς ἀξιολόγου ἡμῶν ἐφημερίδος ἀνέγνων κρίσιν ἐπὶ συντόμῳ τινὲς ἐκθέσεώς μου, ἣν ἐγραψα ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ Σάμος περὶ τοῦ τελευταίου τῆς Ζακύνθου καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, πρὸς ἣν κατὰ καθῆκον ὄφειλον ἐν ὀλίγοις ν' ἀπαντήσω.

Εἰ καὶ δὲν ἔχω τὴν τιμὴν ἐν εἴμαι γνώριμος τοῦ ἀξιότιμου κύριου Ἡλ. Βαλσαμάκη, τοῦ γράψαντος τὴν κρίσιν ταύτην, ἐν τούτοις ὄφειλον νὰ ἐκφράσω αὐτῷ τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν εὐσυνείδητον αὐτοῦ κρισιολογίαν, καὶ τὴν χράν μου, ὅτι ἡ πανελληνίως ἡμῶν καὶ σὺν ἄλλοις ἐφημερίδις ἐνδιατρίβει καὶ εἰς θέματα ἐπιστημονικὰ καὶ διδασκτικώτατα.

Τὴν πολυπαθὴ νῆσον ἐπεσεφθην ἰδίαις δαπάναις, οὐδεὶς δ' ἐσκέφθη νὰ με ἀποστείλῃ ἐπιστήμῳ εἰς τὴν τόπον τῆς καταστροφῆς, διότι τοιαῦτα θέματα θεωροῦνται παρ' ἡμῶν ὡς ἀνάξια προσοχῆς. Τὴν ἐν τῇ «Ἀκροπόλει» δὲ δημοσίευθεῖσαν διατριβὴν μου συνέταξα κατὰ παράκλησιν τοῦ μετ' ἐμοῦ συμπλέοντος τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος ἀνταποκριτοῦ, χάριν τῶν δυστυχῶν τῆς νήσου κατοίκων, οἵτινες εἰς τελείαν εὐρίσκοντο ἀπόγνωσιν. Γράφων δὲ ταύτην, εἶχον πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ἀποτείνομαι πρὸς τὸ

Ἑλληνικὸν κοινόν, ὅπερ δυστυχῶς ἐν ἀπολύτῳ διατελεῖ ἀγνοία τῶν μυστηρίων τῆς ἀγαθῆς φύσεως. Καὶ τοῦτο ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς πείρας. Ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἐξέδιδον μετ' ἄλλων δοκίμων συγγραφεῶν τὸν Προμηθεῖα, σύγγραμμα περιοδικὸν πρὸς διάδοσιν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ἔπειρ ἠναγκάσθη νὰ διακόψω ἐλλείψει ὑποστηρίξεως καὶ ἀναγκωστῶν, εἰ καὶ ὁ πτωχὸς Προμηθεὺς συνετάσσετο εἰς γλώσσῃν εὐληπτον καὶ προσεπάθει νὰ καταστήσῃ καὶ ἀνὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἀγαπητὴν τὴν σπουδὴν τῆς φιλοσοφίᾳ φύσεως· διότι γινώσκετε κάλλιστα, κύριε δυνάτατα, ὅτι ἡ σπουδὴ τῶν μυστηρίων τῆς δημιουργίας ἀνυψοῖ τὴν διάνοιαν τοῦ θνητοῦ μέχρι τοῦ ὁρόνου τοῦ Πλάστου καὶ βελτιοῖ καὶ ἀγαθύνει τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἐγραψα, λοιπόν, τὴν ἐκθεσί μου ἐκείνην ἀπλούστατα, ἄνευ κομπασμοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἐπαναλαμβάνω, χάριν τῶν δυστυχῶν κατοίκων.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύριος Βαλσαμάκης λέγει, ὅτι ἐπέδωκα τῇ κυβερνήσει ἐτέρην ἐπιστημονικώτεραν ἐκθεσιν, ὄφειλον νὰ δηλώσω, ὅτι οὐδεμίαν ἐπέδωκα, οὐτε θὰ ἐπιδώσω ἕκθεσιν, διότι οὐτε ἀπεστάλην, οὐτε ἀσχολοῦνται οἱ παρ' ἡμῶν εἰς τοιαῦτα ἐπουσιώδη θέματα. Εἰς τὴν πολυπαθὴ νῆσον μετέβην ὡς ἀπλῶς ἰδιώτης, ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς σπουδῶν τ' ἀποτελέσματα τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου γεωλογικοῦ φαινομένου καὶ οὕτω δυνηθῶ νὰ περιλάβω καὶ τοῦτο ἐν τῇ ὑπὸ τὰ πιεστήρια ἐξ 100 τυπογραφικῶν φύλλων εὐρισκομένη Γεωλογίᾳ μου, συντάξω δὲ καὶ γερμανικὴν ἕκθεσιν, ὅπως ἀναγνώσῃ ταύτην ἄνδρες δυνάμενοι νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ σεισμοῦ τούτου καὶ περὶ τῆς ἄξιας τῶν παρατηρήσεων καὶ συμπερασμάτων μου. Τοιαῦτα ἐπιστημονικὰ θέματα ὑπὸ ὀλιγίστων παρ' ἡμῶν ἀναγινώσκονται, ὁ δὲ πολλὸς κόσμος οὐδὲ ἔνδιαφέρεται νὰ μάθῃ τὴν θεωρίαν τῶν σεισμῶν. Τὴν ἐκθεσί μου ταύτην ἀπέστειλα πρὸ 2 καὶ πλέον ἑβδομάδων εἰς τὸ Petermann's Mittheilungen, ἐν ᾧ ἀνὰ πᾶν ἔτος δημοσιεύω ἐπετηρίδα τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ γινομένων σεισμῶν. Ταύτης ἀντίτυπον θέλω λάβει τὴν τιμὴν ν' ἀποστείλω ἡμῖν, ἕνα τυπωθῆ, καὶ τότε θὰ παρακαλέσω ὑμᾶς νὰ ποιήσητε ἐν τῷ ἡμετέρῳ φύλλῳ καὶ περὶ ταύτης μνείαν.

Περαιῶν τὴν μακράν μου ταύτην ἐπιστολὴν, ὄφειλον νὰ προσθέσω ὀλίγα καὶ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὄρου τεκτονικὸς σεισμὸς, διότι ὁ χώρος δυστυχῶς δὲν μοι ἐπιτρέπει νὰ ἐπεκταθῶ εἰς διεξοδικὴν ἀνάλησιν τῆς ἐπιστημονικῆς ταύτης φράσεως. Ἄν ὁ κύριος Βαλσαμάκης ἀσκολῆται εἰς γεωλογικὰς μελέτας, ἀγνοῶ, ἐκ τῆς ἐν ὑποσημειώσει¹ ὁμῶς παρατηρήσεώς του ἀναγκάζομαι νὰ πιστεύω, ὅτι δὲν ἔχει μελετήσει τὰ συγγράμματα διαπρεπῶν γεωλόγων Γερμανῶν τῶν νεωτέρων χρόνων, διὰ τοῦτο τὴν παρακαλῶ νὰ βίβῃ βλέμμα εἰς τὰ ἐξῆς συγγράμματα. 1) Elemente der Geologie v. H. Credner 1891. σελ. 180. Tectonische Erdbeben. 2) Handwörterbuch d. Geologie etc. v. Kengott. I. σελ. 361. Tektonisches Beben. 3) Erdbebenkunde v. R. Hoernes 1892. σελ. 244. καὶ 4) Erdgeschichte von Neumayr. 1890, I. σελ. 297. Ἐν τῇ σελίδι ταύτῃ ὁ κύριος Βαλσαμάκης θὰ ἀνεύρῃ τὰ ἐξῆς: «Diese Ursache ist in jenen Vorgängen zu suchen, welche grössere Veränderungen in der Massenlagerung der Erdkante hervorbringen; sie hängen mit dem Gebirgsbaue, mit der Entstehung von Stö-

1) Βλέπε ἀριθ. 28, ἐν σελ. 555—556.

2) Αὐτόθι, ἐν σελ. 255, στίχ. 8—10.

1) Βλέπε ἀριθμ. 28, ἐν σελ. 555, στήλῃ 2α.

rungslinien zusammen, weshalb man sin *tektonische Beben, Struktur-Dislokationsbeben* gemant hat». ¹ Ἐν τῇ δημοσιευθησομένῃ δὲ Γεωλογίᾳ μου (Τμ. Γ' κεφ. 3ον) θά ἀνεύρηται καὶ τὰ ἐξῆς. «Ἡ γεωτεκτονικὴ ἢ Ἀρχιτεκτονικὴ τῆς λιθοσφαιρας ἐρευνᾷ τὸ σχῆμα τῶν στρωμάτων καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν τὰ διάφορα πετρώματα (πυριγενῆ καὶ ὕδατογενῆ) συνδέονται μετ' ἀλλήλων πρὸς κατασκευὴν σφαιρας κοίλης ἐκ λίθων διαφόρων, ὡς τῶν λίθων θόλου τινός, ἥτις ὡσπερ φλαῖς στερεῆς περιβάλλει πανταχόθεν τὴν πυρόσφαιραν, δηλ. τὴν πυριγενήσθοντα τῶν ἀρχαίων». Αἱ ὑπὸ τῆς συστολῆς τῆς πυροσφαιρας προκαλοῦμεναι μετακινήσεις τμημάτων τῆς λιθοσφαιρας, κάθετοι, λοξοί, ἢ ὀριζόντιοι, ἀπεργάζονται τοὺς σεισμούς, οἵτινες ἐπομένως ἐν μεγίστῃ σχέσει διατελοῦσι πρὸς τὴν τεκτονικὴν κατασκευὴν τῆς λιθοσφαιρας. Ὁ ὅρος διὰ συνιζήσεως εἶνε ὅλος ἀκκτόλληλος κατὰ τὰς νεωτάτας τῆς Γεωλογίας ἐρευνας.

Δεξασθε, ἀξιότιμε κύριε συντάκτα, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξιζήτου ὑπολήψεώς μου

Πρόβρυμος

Κ. ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ.

Υ. Γ. Ἐν τινι ἐπιστημονικῇ διαλέξει τοῦ συλλόγου Περικλεοῦ κατὰ τὴν παρελθόντα Μάρτιον ὠμίλησα περὶ σεισμῶν ἐν γένει, ἐξηγήσας ἀρχαίως καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν. Ἐπειδὴ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἔχω ἐτοίμη, οὐδὲν δύσκολόν μοι νὰ ἀποστείλω ὑμῖν πρὸς δημοσίευσιν. Ὅθεν δηλώσατέ μοι ἐγκαίρως τὴν ἐπιθυμίαν σας ὅπως σᾶς τὴν ἀποστείλω.

Μ.

Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κυρίου Μητσοπούλου.

Ἦδὲν, ἀπλῶς πρὸς πληρεστέραν διασάφησιν τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἀναφερομένην ὑποσημειώσει μου εἰς ἣν ἀπαντᾷ δι' αὐτῆς ὁ κ. Μητσοπούλος ἀναγραφόμενων, δεόν νὰ προστεθῆ ὅτι πρῶτος ὁ κ. Suess ἐν τῷ δυστυχῶς οὕτω εἰσέτι περατωθέντι ἔργῳ αὐτοῦ, τῷ ἐπιγραφόμενῳ: *Das Antlitz der Erde* (ἢ Ἐπιφάνεια τῆς Γῆς) εἰσάγειται τὸν πλῆθος χωρισμῶν τῶν ἠφαιστειακῆς ἀρχῆς σεισμῶν ἀπὸ τῶν τεκτονικῶν ἢ σεισμῶν διὰ διαταράξεως τῆς ὑφῆς (*tremblements de terre tectoniques ou de dislocation*). Κατὰ τὸν ἐξοχον τοῦτον γεωλόγον αἱ ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ὅγκου τῆς γήϊνης σφαιρας προερχόμεναι κινήσεις παράγουσι πιέσεις δύο κατηγοριῶν, ἥτοι πιέσεις ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω (*radiales*), προκαλοῦσας τὰς συνιζήσεις, καὶ πιέσεις ἐφαπτομένης, καθέτους ἐπὶ τῆς ἀκτίνος, ἐξ ὧν γεννῶνται αἱ πλάγαι ὤσεις (*poussées*) καὶ αἱ στολιδώσεις (*plissements*). Ἐντεῦθεν ἐπονται δύο εἶδη σεισμῶν, ἥτοι σεισμοὶ διὰ συνιζήσεως καὶ διὰ στολιδώσεως. Οὕτως ἐξηγοῦνται οἱ συχνάκις συμβαίνοντες σεισμοὶ ἐν χώραις, ἐν αἷς ὑπάρχουσι ὡ-

2) Τὸ χωρίον τοῦτο μεταφράζεται ἐπὶ λέξει ὅδε:

Ἡ ἀφορμὴ αὕτη πρέπει νὰ ζητηθῆ εἰς ἐκεῖνα τὰ γεγονότα, ἅτινα ἐπιφέρουσι σημαντικωτέρας μεταβολὰς εἰς τὴν διάταξιν τῆς μάζης τοῦ στερεοῦ τῆς γῆς φλοιῶ. συνδέονται μετὰ τῆς συμπιέσεως τῶν ὀρέων, μετὰ τῆς παραγωγῆς γραμμῶν διαταράξεως, δι' ἃ ἐκλήθησαν Τεκτονικοὶ σεισμοί, σεισμοὶ διὰ διαταράξεως τῆς ὑφῆς (=διὰ ρήξεως τῶν γήϊνων στρωμάτων [*Λεξικὸν Littré ἐν λ. dislocation*]).

γαίαι καὶ διαταράξεις τῆς ὑφῆς. Οἱ δὲ μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀφικνούμενοι οὔτοι κλονισμοὶ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἐνδείξεις τῶν ἐν τῷ βάθει γινομένων μεγάλων κινήσεων, ἀποτέλεσμα ἔχουσῶν τὴν καθ' ὑψος μεταβολὴν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς Ὁ σχηματισμὸς δὲ τῶν μεγάλων σειρῶν τῶν ὀρέων βεβαίως συνωδεύετο ὑπὸ ἰσχυροτάτων σεισμῶν, αὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ κατὰ τὰς ὑποχθονίους κινήσεις, αἵτινες εἰσέτι παράγονται ἐντὸς τῶν μεγάλων ἐκεῖνων μαζῶν, τῶν διασχιζομένων ὑπὸ πολυαριθμῶν ὄγκων (Α. Ε. Brehm, *La Terre*, par. F. Priem, Νοέμβριος τοῦ 1892)¹.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρῳ οὕτω σαφῶς ἐκτιθεμένης νεωτάτης πρὸς ἐρμηνείαν τῶν σεισμῶν θεωρίας συμπεραίνομεν ἀμέσως ὅτι ἐκ τῶν δύο πιέσεων, αἵτινες δίδουσι γένεσιν εἰς τὰ δύο εἶδη τῶν σεισμῶν, κυρία εἶνε μόνον ἡ ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, προερχομένη ἀμέσως ἐκ τῆς ἔνεκα καταψύξεως τοῦ διαπύρου τῆς γῆς πυρῆνος (πυροσφαιρας) διὰ συστολῆς συνιζήσεως τῶν ἀμέσως ὑπερκειμένων τοῦ πυρῆνος στρωμάτων, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ ἐπὶ ταύτης κάθετος, ἡ κατὰ τὴν ἐφαπτομένην, εἶνε πίεσις παράγωγος, ὅπως παράγωγος τῆς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἔνεκα τοῦ βάρους πιέσεως τῶν συνιστῶντων θόλον τινὰ λίθων εἶνε ἢ ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐφ' ὧν ὁ θόλος οὔτος στηρίζεται, γινομένη καθέτως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν τοίχων τούτων, ἥτοι κατ' ἐφαπτομένην τῆς γήϊνης ἐπιφανείας (ὀριζοντίως), πίεσις.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανελάβωμεν ἐν καιρῷ εἰς τὸ σπουδαιότατον τοῦτο γεωλογικὸν ζήτημα, ἀναλαμβάνομεν δι' ὀλίγων τὴν συνέχειαν τῶν περὶ ἐκδρομῶν ἐν ταῖς πολιτικαῖς θαλάσσαις ἐν ταῖς στήλαις ταύταις γραφέντων, συνέχειαν διακοπεῖσαν κατ' ἀνάγκην ὑπὸ τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει ἀναγραφῆς τῶν γενομένων ἀνακοινώσεων περὶ τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν ὀλικὴν ἠλιακὴν ἐκλειψιν ἐπὶ τῶν ἠλιακῶν φαινομένων ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἠλιακοῦ στεφάνου παρατηρήσεων.

Ἐν ταῖς δυσὶ προηγουμέναις Ἐπιστημονικαῖς ἡμῶν Ἐπιθεωρήσεσιν ἀνεγράψαμεν μετὰ τῆς δυνατῆς ἐκτάσεως καὶ ἀκριβείας τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς εἰς τὰς πολιτικὰς θαλάσσας ἐκδρομὰς καὶ τοὺς ἐκ τοῦ πάγου κινδύνους, ἀναγκαῖον δὲ θεωροῦμεν ν' ἀναγράψωμεν ἐπίσης πρὸς συμπλήρωσιν ἐκεῖνων τὰς γενομένας ἀποπειράς πρὸς κατάκτησιν τοῦ πόλου οὐχὶ πλέον διὰ θαλάσσης, καθ' ὅσον τοῦτο ἀπεδείχθη φυσικῶς ἀδύνατον, ἀλλὰ πεζῇ, διὰ τῶν περιβαλλόντων αὐτῶν ἐκ πάγου νήσων, νὰ περιγράψωμεν δὲ συντόμως τὰς μέχρι τῆς σήμερον παρουσιασθείσας ἀνυπερβλήτους δυσχερείας πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου ἐκπορθήσεως τοῦ οἰνοειδοῦς ὀχυρωτάτου τούτου σπημείου.

Ἦδὲν ἀπὸ τοῦ 1872, ὁ Ἐδουάρδος Parry μετὰ τοῦ James Rosse ἔσχε τὴν τόλμην, ν' ἀναλάβῃ τὴν κινδυνώδη ταύτην πεζοπορίαν, ἥτις μόνη ἴσως ὑπολείπεται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πόλου ἐξερευνησθῆναι. Ἐγκαταλιπὼν τὴν Ἐκλαβ, ὡς ἐκαλεῖτο τὸ πλοῖον αὐτοῦ, ἐν τινι ὄρω τῆς βορείας ἀκτῆς τῆς Σπιτζβέργης, ἀνεχώρησεν ἐπὶ δύο ἀβαθῶν ξυλίνων λέμβων,

1) Βλέπε Πρόλογον καὶ σελ. 319, στ. 2 καὶ ἐξῆς.

ἐχουσῶν μῆκος εἰκοσι ποδῶν καὶ πλάτος ἑπτὰ, κατασκευασθεισῶν δὲ μετὰ πάσης ἐπιμελείας, ἵνα ἐκπληρωσῶσι τὸν διπλοῦν αὐτῶν προορισμὸν ὡς ἰδιοφύρων πλοιορίων καὶ ἐλκῆθρων. Δώδεκα ἄνδρες ἀπετέλουν τὸ πλήρωμα ἐκάστης τούτων.

Διὰ τοῦ μέσου τούτου κατόρθωσεν ὁ Parry καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ, ἄλλοτε μὲν πλέοντες, ἄλλοτε δὲ κυλιόντες τὰ ἔλκῆθρα αὐτῶν, νὰ διατρέξωσιν 292 μίλια καὶ νὰ φθάσωσιν οὕτως εἰς πλάτος 82° 45', ὅπερ ἦτο τὸ βορειότατον σημεῖον εἰς ὃ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προσήγγισαν. Δυστυχῶς τὸ θέρος κατέλαβεν αὐτοὺς καθ' ὁδόν, ἢ δὲ τῆξιν τῶν ἐφ' ὧν ἐβαίον παγῶν καὶ ἢ ἔνεκα τῶν ρευμάτων πρὸς νότον κινήσεως αὐτῶν, ἐξουδετεροῦσα τὴν πρὸς βορρᾶν κινήσιν τῶν ἐξερευνητῶν, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ ἐγκαταλείψωσιν ἐπιχειρήσιν, ἀποδειχθεῖσαν ἀδύνατον, καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὸ πλοῖόν των, ὅπερ ἐγκατέλιπον ἀπὸ δύο μυνῶν.

Ἴδως ἀδυνατεῖ τις νὰ φαντασθῆ εὐκρινῶς τὰς ἀπειραριθμοῦς δυσχερείας καὶ τοὺς δεινοὺς κινδύνους τῶν ἐκδρομῶν τούτων, ἀλλὰ βεβαίως ἀμυδρὰν ἰδέαν τούτων δύναται νὰ σχηματίσῃ, ἐὰν λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅτι ἐν μέσῳ τῆς ἀπειροῦ ἐκείνης ἐρημίας τὸ μόνον σημεῖον ἐξ οὗ δυνατόν νὰ ληφθῆ ἐπικουρία εἶνε τὸ πλοῖον, ὅπερ μετέφερεν αὐτὸν ἐκεῖ καὶ ὅπερ ἐγκαταλείπει ἐσθηνωμένον ἐν μέσῳ τῶν πάγων, χωριζόμενος ἀπ' αὐτοῦ ἐκουσίως διὰ διαστήματος ἑκατοντάδων λευγῶν, διαστήματος διανυομένου ἐντὸς ὀλοκλήρων μυνῶν! Διότι οὐδ' ἀπὸ τῆς παγωμένης θαλάσσης, οὐδ' ἀπὸ τῶν πλησιόχρων ἐρήμων ἀκτῶν δυνατόν νὰ ἀναμῆνῃ τις καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐπικουρίαν· ὅθεν ἀνάγκη νὰ μεταφέρῃ μεθ' αὐτοῦ πᾶν ὅ,τι θὰ χρησιμεύσῃ αὐτῷ ὡς τροφίμα, ἐνδύματα, ἐργαλεῖα, φάρμακα, κτλ. ἐντεῦθεν ὁ στενὸς σύνδεσμος τοῦ πληρώματος μετὰ τῆς λέμβου, τῶν ἐπιβατῶν μετὰ τοῦ ἐλκῆθρου. Ἐὰν τὸ ἐλκῆθρον καταστραφῆ, ἐὰν κρημνισθῆ ἐντὸς βαράθρου, οἱ ἐπιβάται αὐτοῦ εὐρίσκονται ἀμέσως ἐστερημένοι τῶν πάντων, ἢ δὲ καταστροφῆ ἐκείνου ἐπιφέρει τὸν βέβαιον ἐκείνων ὄλεθρον. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ τροφίμα, ἐπειδὴ τὸ βῆρος αὐτῶν εἶνε μέγα καὶ ἀδύνατον εἶνε νὰ μεταφέρωνται ταῦτα καθ' ἅπασαν τὴν μακρὰν ὁδόν, ἀποθηκεύουσιν αὐτὰ εἰς διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ καὶ ἐπανευρίσκουσιν αὐτὰ κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐάν, ἐννοεῖτε, δὲν ἀποπλανηθῶσι καὶ κατορθώσωσι νὰ ἐπιστρέψωσι διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἀποθηκευόμενα ταῦτα τροφίμα δυνατόν νὰ καταφραγθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀγρίων ζῴων ἢ καὶ νὰ καταστραφῶσι κατὰ τὴν τῆξιν τῶν πάγων, κρύπτουσιν αὐτὰ ὑπὸ σωρούς λίθων, ὑπὸ πυκνὰ στρώματα χιόνος, ἢ καὶ ἐν τοῖς κοιλώμασι τῶν ἀπορρώγων ἀκτῶν ἢ τῶν ἀβάτων βράχων.

Ἐτέρα δυσχέρεια παρουσιάζεται κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἢ ἐκδρομὴ γενήσεται· διότι τὸ μὲν παρατεταμένον σκότος τοῦ χειμῶνος παρακώλυει πᾶσαν κινήσιν, ἢ δὲ τοῦ θεροῦς χλιῶρα θερμότης τῆκε τὰ ἐκ πάγου πεδία καὶ τίθουσιν αὐτὰ εἰς κινήσιν, παραλύουσιν καὶ ἐκμυδενίζουσιν ἐπίσης πᾶσαν ἀπόπειραν προόδου. Αἱ μόναι ὅθεν ὑπολειπόμεναι πρὸς ἐπιχειρήσιν ἐποχαὶ εἶνε ἢ τοῦ φθινοπώρου, ἢ τις καὶ θεωρεῖται ὡς ἢ

μᾶλλον εὐνοῦς, καὶ ἢ τοῦ ἔαρος, καθ' ἣν ὅμως ἐκτίθεται τις εἰς ψύχην, ἅτινα εἶνε τὰ ταπεινότερα ὀλοκλήρου τοῦ ἔτους. Ἀλλὰ τὰς μεγίστας δυσχερείας παρέχει αὐτῇ ἢ κατάστασις τῆς ἐπιφανείας τοῦ πάγου, ἐνταῦθα δὲ ἀκριβῶς κεῖται ἢ τελεία ἡμῶν τῶν κατοίκων τῶν εὐκράτων ζωνῶν ἄγνοια. Καὶ τῷ ὄντι, ἐκ τῶν γνωστῶν κατ' ἀναλογίαν κρίνοντες περὶ τῶν ἀγνώστων, νομίζομεν πάντες ὅτι, ὡς ὁ λεπτός ἐκ πάγου ἢ χιόνος φλοῖός, ὅστις καλύπτει τὸν χειμῶνα τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν ἡμῶν, παρουσιάζει ἐπιφάνειαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπίπεδον καὶ ὁμαλὴν, ἐφ' ἧς μετὰ προσοχῆς βαίνοντες δυνάμεθα ἀσφαλῶς μακρὰν νὰ διανύσωμεν ὁδόν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἀπεράντων πολικῶν πεδίων μικρὰ παρουσιάζεται δυσχέρεια κατὰ τὴν ἀπὸ σημείου εἰς ἕτερον μετάθεσιν. Δυστυχῶς οὐδὲν τούτου ἀνακριδέστερον· διότι ἀφ' ἐνὸς μὲν ἢ χιῶν εἶνε συνήθως ὑπὸ μορφήν λεπτῆς κόνεως σχηματίζει δὲ παχέα στρώματα, ἐν οἷς βυθίζονται οἱ πεζοποροῦντες μέχρι γόνατος, ἐνίοτε δὲ καὶ μέχρις ὀσφύος, καὶ μέχρις αὐτῶν τῶν ὤμων, τὰ δὲ ἔλκῆθρα θάπτονται ἐντὸς τῶν στρωμάτων τούτων καὶ ἢ ἀνέλκυσις αὐτῶν πολλακίς ἀποβαίνει ἀδύνατος, καθ' ὅσον ἐλλεῖπει τὸ ἀπαραίτητον πρὸς ἀντίθρασιν στερεὸν ἔδαφος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὰ ἐκ πάγου πεδία δὲν παρέχουσιν εὐμὴ κατὰ διαλείμματα ἔδαφος ἐπίπεδον καὶ συνεχές, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ καλύπτονται ὑπὸ ὑπερμεγέθων προεξοχῶν ἀποτελουμένων ἐκ μεγάλων τεμαχίων πάγου, ἀτάκτως ἐρριμμένων καὶ οὕτω πετυκνωμένων, ὥστε ἐλάχιστον νὰ ὑπάρχῃ μεταξύ αὐτῶν διάστημα. Ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης σχηματίζομεν ἥδη σαφεστέραν ἰδέαν τῶν καταπληκτικῶς δεινῶν δυσχερειῶν, ἃς παρουσιάζει ἢ ἐπὶ τοῦ ἀνωμάλου καὶ ἐξόχως ὀλιθθηροῦ τούτου ἐδάφους πεζοπορία, ἔτι δὲ μᾶλλον ἢ μετακινήσεως τῶν ἐλκῆθρων, ἅτινα, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ἀποτελοῦσι τὰ μόνον ἐν ταῖς ἀξένοις καὶ ἐρημοῖς ἐκείναις χώραις ἐρεῖσματα.

ΗΛ. Γ. ΒΑΛΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΑΙΤΙΛΙΑΣ.—Ἡ Γαλλικὴ-κωμῶδια ἐν Λονδίῳ.—ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—Μυθοδράματα.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐὸ Οἶκος τοῦ Μολιέρου, τὸ ἰδίᾳ Γαλλικὸν-Θέατρον λεγόμενον, ὅπερ ὑπὸ τὴν δραματικὴν ἐποχὴν εἶνε τὸ ἐπιφανέστατον τοῦ κόσμου, τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ νέου, καὶ ἐφ' οὗ τὰ κράτιστα ὑπὸ τῶν κρατίστων ὑποκριτῶν τῆς ἐποχῆς διδάσκονται ἔργα, μετῴκειεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Διδάσκων δὲ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Drury-Lane ἀπὸ τῆς 29 παρελθόντος, καταθέλγει τοὺς συμπατριώτας τοῦ Γλάδστωνος, οἵτινες σπεύδουσι νὰ χειροκροτῶσι καθ' ἐκάστην τὰ διδασκόμενα γαλλικὰ ἔργα καὶ τοὺς διδάσκοντας γάλλους ὑποκριτάς, τὸν Mounet Sully, τὸν Got, τὴν δεσποινίδα Bartel, τὴν Reichenberg, τὴν Dudley καὶ λοιπούς, καθὰ γράφει ὁ τὴν Γαλλικὴν-Κωμῶδιαν καὶ νῦν παρακολουθήσας, ὡς πάντοτε

περιώνυμος κριτικός Sarcey εις τὸν παρισινὸν «Χρόνον», μακρὰς ἀποστέλλων ἐπιστολάς. Ὁ Sarcey ἐστὶν εἶδος πιστοῦ, ὅτε μὲν δάκνοντος ὅτε δὲ θωπεύοντος, κυνὸς τῆ Γαλλικῆ-Κωμωδία, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς νεότητος αὐτοῦ ἑαυτὸν ἀφιέρωσε, καθ' ἐκάστην ἐσπέραν παριστάμενος εἰς τὰς παραστάσεις αὐτῆς καὶ κατέχων τὸ ὄρισμένον αὐτῷ ἔδωλιον τῆς ὀρχήστρας. Τοσοῦτον τακτικῶς ἦν, ὥστε ὁ πρῦτανις τῶν ὑποκριτῶν αὐτῆς κ. Got ἀπὸ τῆς ὀπίς τῆς αὐλαίας παρατηρήσας καὶ ἰδὼν εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ τὸν πρῦτανιν τῶν κριτικῶν, ἐν ᾧ τὸ διδασκόμενον ἔργον πολλὰκις ἤκουσεν, ἀνεφώνησεν: «Ἐπὶ τέλους αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔχει ὄσιτι;». Ἀναφέρεται, ὅτι ἔργον τι, τὸ γνωστὸν *Mademoiselle de la Seiglière*, ὁ Sarcey ἤκουσεν ἑκατοντάκις καὶ πλέον. Ὁ ποιούμενος μνείαν τούτου λέγει, ὅτι περὶ τὸ τέλος τῆς παραστάσεως, καθ' ἣν τὸ ἔργον τοῦτο ἐδιδάσκετο, ἐνέτυχε τῷ διδασκάλῳ (*maitre*), ὅστις στραφεὶς εἶπεν αὐτῷ: «Ἴδού ἑκατοντάκις καὶ πλέον βλέπω τὴν *Mademoiselle de la Seiglière* τὸ δρᾶμα οὐδέποτε ἔτεροψέ με». — Ὁμολογῶ, ἐπιπροστίθηναι ὁ πρὸς ὃν ἡ ἀποστροφή ἐγένετο, ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠσθάνθην εἶγος. Νὰ ἴδῃτε ἑκατοντάκις ἔργον τὸ ὅποσον δὲν ἴσως εὐχαριστεῖ! . . .». Κατὰ πᾶσαν παράστασιν τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας ὁ Sarcey εὐρίσκειτο εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ, ἤκουεν, ἢ δὲν ἤκουε ἀλλ' ἐφαίνετο ἀκούων; μετὰ μεγάλης προσοχῆς. Μεθ' ἐκάστην στροφὴν, μεθ' ἐκάστην σκηνὴν ὁ ὑποκριτὴς ἢ ἡ ὑποκριτριά ἐρριπτεν ἐν βλέμμα εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ. Ἄν ἐκάθητο συσπειρωμένον ἐν τῷ ἔδωλιῳ αὐτοῦ, τὰς χεῖρας ἔχων ἐσταυρωμένας ἐπὶ τῆς λαβῆς τῆς ράβδου αὐτοῦ, τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους, ἂν τούναντιον ὠρθωμένως ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἔδρας αὐτοῦ, προσεκτικῶς, τὰς διόπτρας ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ὁ ὑποκριτὴς εὐηρεστεῖτο. «Ὁ Sarcey εἶνε εὐχαριστημένος». Ὡστε καὶ ἀπὸ τῆς ἔδρας αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τοῦ «Χρόνου» διὰ τῶν ἐπιφυλλίδων αὐτοῦ, ἐνέπνευε θάρρος ἢ ἀπογοῦτευσιν τῷ ὑποκριτῇ. Τοῦτο δὲ πολὺ σημαίνει, διότι ἡ περαιτέρω ἐρμηνεία τοῦ προσώπου ἠδύνατο νὰ ἐπηρεασθῇ καὶ νὰ καταστῇ τοιάδε ἢ τοιάδε, καλὴ ἢ κακὴ, ἐπιτυχὴς ἢ ἀτυχὴς. Καίτοι δὲ οὐ μόνον τοὺς ὑποκριτὰς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ παντὸς ἔργου παρακολουθῶν μετὰ προσοχῆς, προκειμένου ν' ἀποφανθῇ γνώμην, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκροατήριον αὐτό, ἰδίᾳ τὸ πληρόνον, μελετῶν τὴν ἐντύπωσιν, ἢν προξενεῖ αὐτῷ τὸ διδασκόμενον ἔργον καὶ ἡ ἐρμηνεία αὐτοῦ, καὶ λογίζεται ταύτην ἐν τοῖς μάλιστα κρίνων, οὐχ ἥττον πολλὰκις αὐθεντικῶς ἀποφαίνεται περὶ τῶν ἔργων καὶ τῆς ἐρμηνείας αὐτῶν παρὰ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν. Τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἀναμνησκόμεθα ὠραίου, ὑψηλοῦ καὶ εὐγενοῦς ἄμα ἀξιώματος, ὅπερ ἐν τινὶ τῶν ἐπιφυλλίδων αὐτοῦ ἀπεφάνετο. Προῖκειτο περὶ ὑποκριτοῦ, ὃν οἱ πολλοὶ οὐχὶ εὐμένως καθόλου ἔκρινον, αὐτὸς δὲ διακρίνων τὸ τάλαντον αὐτοῦ ἀεὶποτε ἐνεθάρρυνε καὶ εἰνους αὐτῷ ἦν. Ἐρμηνεύσαντος δὲ προσώπων τι ἐν τινὶ ἔργῳ τοῦ ὑποκριτοῦ τούτου καὶ κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ὁμολογίαν θριαμβεύσαντος, ὁ Sarcey ὑπερήφανος ἔγραψε διαπιστῶν τὸ δίκαιον καὶ ὀρθὸν τῆς γνώμης αὐτοῦ τάδε: «Πόσον χαίρω, ὅταν ἔχω δίκαιον, ἔστω καὶ ἐναντίον ὄλου τοῦ κόσμου, ἢ σχεδὸν ὄλου· διότι ἔχω δίκαιον!».

Ἡ Γαλλικῆ-Κωμωδία κατήρξατο τῶν παραστάσεων αὐτῆς πανηγυρικὸν τῆς Reichenberg εἰπούσης ποιήμα τοῦ διευθυντοῦ κυρίου Claretie, ἐπιγραφόμενον *Χαιρετισμὸς εἰς τὸ Λονδίνον*, τοῦ δὲ ὄλου θιάσου σχηματίσαντος εἰκόνα ὠραίαν, ἥς ἐν τῷ βᾶθει διακρίνοντο ὁ Schakespeare καὶ ὁ Μολιέρος. Τὸ κοινὸν τοῦ Λονδίνου παρίσταται καθ' ἐκάστην, οὐχὶ ὅμως πάντοτε πληροῦν τὸ θέατρον, διότι τοῦτο εὐρύτατον τυγχάνει ὄν, συγκινεῖται δὲ καὶ χειροκροτεῖ, ἀποδεικνόμενον οὕτως οὐ μόνον τερπόμενον εἰς γαλλικὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ γινώσκον τὴν γαλλικὴν φιλολογοίαν, ἀντιλαμβανόμενον αὐτῶν, ἐν ᾧ οἱ Γάλλοι δὲν δύνανται νὰ εἰπῶσι, πλὴν ἔργων τινῶν τοῦ Σαίξπηρ, ὅτι γινώσκουσι τὸ ἀγγλικὸν θέατρον καὶ μάλιστα τὸ νεώτερον. Τὰ ἔργα ἅπερ διδάσκει ἡ Γαλλικῆ-Κωμωδία ἐν Λονδίῳ εἶνε καθ' ἐκάστην διάφορα, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐπαναλαμβάνεται. Φαίνεται ὅμως ὅτι θὰ ἐπαναληθῶσι κατ' ἐξαιρέσιν δύο, τὰ μάλιστα θριαμβεύσαντα ἔργα, ἡ περίφημος *Denise* καὶ οἱ *Effrontés*.

Ἐν Λονδίῳ ἐξακολουθεῖ ἔτι διδάσκουσα ἡ διάσημος ἰταλὴ τραγῳδὸς Signora Eleonora Duse. Αὐτὴ ὑπεδύσατο ἄρτι τὸ σχῆμα τῆς Nora ἐν τῇ *Maison de poupée*, τοῦ περιωνύμου νορβηγικοῦ δραματικοῦ Ibsen.

*
*
*

Τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας ἀπελθούσης εἰς Λονδίνον ἕνεκα τῶν ἐπισκευῶν τοῦ θεάτρον, τὰ λοιπὰ γαλλικὰ θέατρα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὴν ἑαρινὴν, καθ' ἣν νέα ἔργα γνωστῶν δραματικῶν οὐδαμῶς ἀνατιβάζονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλὰ νεαρῶν, ἐδίδαξαν τρία ἐν τρισὶν ἐξ αὐτῶν μιμοδράματα. Ἐν μᾶ ἐβδομάδι παρεστάθησαν ὁ *Jean Mayeux*, μιμοδράμα τρίπρακτον τοῦ κ. Blanchard de la Bretesche μέλους τοῦ κ. Charles Thony, ἐν τῷ θεάτρῳ Folies-Dramatiques, ὁ *Enfant prodigue*, γνωστὸν καὶ ἐνταῦθα, ὡς διδαχθὲν ἐν τῷ Νέῳ Γαλλικῷ Θεάτρῳ, μιμοδράμα τρίπρακτον τοῦ κ. Michel Carré, μέλους τοῦ κ. Wormser, ἐν τοῖς Bouffes-Parisiens καὶ ὁ *Hôte*, τρίπρακτον μιμοδράμα τῶν κ.κ. Michel Carré καὶ Paul Huguonnet, μέλους τοῦ κ. Ed. Missa.

Τὰ μιμοδράματα ταῦτά εἰσιν εἶδος δραματικῆς παντομίμας, ἐν ἣ τὸν λόγον ἀναπληροῦσιν αἱ κινήσεις, τὰ σκηνικὰ καὶ ἡ μουσικὴ. Ὅσοι εἶδον τὸν *Enfant Prodigue* ἐνταῦθα γινώσκουσι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ δράματος, ὅπερ θριαμβοὺς προσκομίζει πανταχοῦ. Οἱ Παρισίνοι χορτασθέντες τῶν ἄλλων ἐπιζητοῦσι τὸ καινόν, τὸ δὲ καινόν τοῦτο ἀνεῦρον καὶ ἐν τῇ ἐπαναλήψει τῆς παντομίμας, ἥς ὅμως ἡ ἐπιτυχία, μεθ' ὅλας τὰς ὠραιότητας καὶ τὴν γλυκειαν ἐπὶ τὸ πλεῖστον μουσικὴν αὐτῆς, οὐδαμῶς ἔσται διαρκής. Τὸ τοιοῦτο δύναται νὰ χαρακτηριθῇ ὡς τις ἐξαίσις, ἥτις ἐπὶ βραχὺν χρόνον διαρκεῖ, παρέρχεται ταχέως, ὑποχωρεῖ μετὰ σεβασμοῦ πρὸ τῆς διαρκοῦς λάμπους καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν ἄλλων. Τὰ ἔργα, ἅπερ δὲν ἤφρουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὸν τύπον ἐκείνον τῆς τελειότητος, τοῦ ἀληθῶς καλοῦ καὶ ὠραίου, ἐπὶ βραχὺν χρόνον ἀνθοῦσι, τῷ χρόνῳ δὲ παρέρχονται καὶ κατεργεῖται. Τοιαῦτά εἰσι καὶ τὰ ἡμέτερα τυχαίως κληθέντα κωμειδύλλια, οἱ Μ π ἄ ρ μ π α Λ ι -

νάρδοι δηλ. τὰ Μαρούλια, τὰ Πράσινα φουστάνια κτλ. κτλ.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Παρ' ἡμῶν οὐδὲν ἔν γε τῷ παρόντι ἔχομεν θέατρον· τὸ θερινὸν θέατρον τοῦ κήπου τῶν Μνηματακίων ἀργεῖ, προτίθεται δὲ νὰ λητουργήσῃ προσεχῶς, ἀφικνουμένου τοῦ θιάσου, ὅστις ἐδίδασκε κατὰ τὴν χειμῶνα ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὁμοιοίας, τοῦ κ. Stravolo, θιάσου ἰταλικῆς μελοδραματικῆς. Περὶ τοῦ θιάσου τούτου εἶπομεν τὴν γνώμην ἡμῶν ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῆς 7 μαρτίου (τεύχ. 20). Ἄλλ' ἐλέχθη ἡμῖν ὅτι μετερρυθμίσθη διὰ τῆς προσλήψεως νέων ὑποκριτῶν καὶ ἰδιῶν ὑποκριτῶν. Εὐχόμεθα τοῦτο. Ἀγγελίαι ἐπὶ τῶν τοίχων ἀγγέλλουσι τὴν προσεχῆ ἀφίξιν τοῦ ἰταλικῆς θιάσου μελοδραματικῶν τοῦ κ. Λαμπρούνα, ὅστις διδάσκει νῦν ἐν Ἀθήναις, διδάξαντος δὲ ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς σκηρῆς τοῦ θερινοῦ θεάτρου τῆς Ὁμοιοίας. Οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἐκ τῶν προτέρων δυνάμεθα εἶπεῖν, διότι οὐδὲν γινώσκουμεν.

— Τὰ περὶ τοῦ *Falstaff* τοῦ Βέρδη ἐξακολουθοῦσι. Ἀναγράφεται δὲ νῦν ὅτι ὁ ἦρωας τοῦ Σαικσπέρου πολλάκις μέχρι τοῦ νῦν ἐφειλκυσε τοὺς μελοποιούς. Οὕτως ὁ Ritter τὸ 1794 ἐμελοποίησεν ἔργον φέρον τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τῆς Κωμωδίας τοῦ Σαικσπέρου τῶν *Joyeuses commères de Windsor*, εἶτα ὁ Salieri ἔδωκε *Falstaff* τινὰ ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸ 1798, ἀκολουθῶν ὁ Nicolai, μετ' αὐτὸν ὁ Abolphe Adam, ὅστις ἔγραψε *Falstaff* τινὰ διὰ τὸ Λυρικόν-Θέατρον κατὰ τὸ 1856, τέλος δὲ ὁ Balfe, ὁ συγγραφεὺς τῆς *Bohemienne*. συνέθετο κατὰ τὸ 1838 *Falstaff* τινὰ ἐπίσης, οὐτινος ἡ ἐκτέλεσις, ὑπὸ διασήμων ὑποκριτῶν γενομένη, ἔτυχε ἐκτάκτου ἐπιτυχίας.

— Κατ' αὐτὰς ἐδιδάχθησαν οἱ Ἀθησται τοῦ Schiller ἐν Ἰένῃ τοῖς Γερμανίαις, ἡ δὲ διδασκαλία αὕτη παρουσιάσε τὴν ἐξῆς πρωτοτυπίαν. Κατὰ τι προνόμιον αἱ ἑδραὶ τῆς ἀρχήστρας, πεφυλαγμέναι τοῖς μελεσι τοῦ πανεπιστημίου, κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν φοιτητῶν αὐτοῦ, φερόντων τὴν ἐθνικὴν στολήν. Κατὰ τὴν ἄρσιν τῆς αὐλαίας σῶμα νέων ἐγείρεται καὶ ἄδει τὴν ἐθνικὸν ὕμνον ἐν εἰδῇ χαιρετισμοῦ πρὸς τὴν οἰκεγένειαν τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βαυαρίας, ἧτις ἐκάθητο ἐν τινι θεωρείῳ. Ἡ πράστασις ἤρατο. Ἄλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ὑποκριταὶ ἐμελλον νὰ ἄσωσιν ἄσμα τι φερόμενον ἐν τῷ δράματι, ὁ πρόεδρος τῶν φοιτητῶν ἐγείρεται καὶ κινῶν τὰς χεῖρας κράζει: Σιγῆ! Ἡμεῖς θὰ ψάλλωμεν τὸ ἄσμα τοῦτο! Οὕτως οἱ φοιτηταὶ ἐν χορῷ ψάλλουσι τὸ ἄσμα, οἱ δὲ ὑποκριταὶ ἀναμένουσιν ἔχοντες τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας.

Ἄμα δὲ τῷ τέλει τοῦ ἄσματος, ὁ πρόεδρος διάταξεν ἐν μεγαλοπρεπέει:

«Σιγῆ! τὸ δράμα δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ». Τότε οἱ ὑποκριταὶ συνεχίζουσι τὸ δράμα μέχρι τοῦ δευτέρου ἄσματος.

«Σιγῆ! ἐπέταξεν αὐτῆς ὁ ἀρχηγὸς τῶν φοιτητῶν, ἡμεῖς θὰ ψάλλωμεν τὸ ἄσμα τοῦτο. Οἱ ὑποκριταὶ αὐτῆς ἀπρακτοῦσι. Τὸ τοιοῦτον ἐπανελήφθη δι' ἕκαστον ἄσμα τῶν τοῦ δράματος, ἡ δὲ ἐσπερὶς ἔληξε διὰ τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου, ἐπαναληφθέντος ἐν χορῷ.

Τὸ τοιοῦτόν ἐστὶ πρόνομον τῶν σπουδαστῶν, ὅπερ ἐξεχωρήθη αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Καρόλου-Αὐγούστου, τοῦ δουκὸς τῆς Σαξωνίας-Βαυαρίας, ζώντος τοῦ Σιλλέρου. Τοῦ δὲ προνομίου τούτου ἦδη ἐγένετο χρῆσις.

— Ἡ κυρία Πάττη μελετᾷ νῦν νέον μελοδράμα, οὐτινος αὕτη ὑποδοθήσεται τὸ κυριώτατον πρόσωπον (σῆμα καλογραφίας) ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τὸν ἐπιόντα χειμῶνα. Τὸ μελοδράμα ἐπιγράφεται

φεται Γαβριέλλα, οὐτινος τὰ μὲν ἐπι ἀνήκουσι τῷ ἀμερικανῷ δημοσιογράφῳ Charles A. Byrne, τὸ δὲ μέλος τῷ κ. Pizzi, μελοποιῶ ἔργου ἄρτι στεφθέντος ἐν Βολωνίᾳ.

— Καὶ πάλιν ποιούμεθα λόγον περὶ τοῦ ἡμοσηνοῦς ὀρυφώνου κ. Ἰωάννου Ἀποστόλου, διότι καὶ πάλιν ἐπαινετικὰ περὶ αὐτοῦ ἐγράφησαν ἐν τῷ ἰταλικῷ ἸΘ' αἰῶνι ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ καθ' ἣν ἐδιδάσθησαν ἡ *Cavalleria Rusticana* καὶ τινὰ ἀποσπάσματα μελοδραμάτων. Ἡ ἐπιτυχία τῆς παραστάσεως ἦν πράγματι λαμπρά, θρίαμβον δὲ ἀληθῆ ἤρατο ὁ κ. Ἀποστόλου, ὅτινι προσνήθησαν δῶρα τε πολύτιμα καὶ ἀνθη.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Παρὰ πάντα τὸν τοσοῦτον ἀμείλικτον ὄσον καὶ ἀδικαιολόγητον, καὶ ἄσκοπον δ' ἐπὶ πᾶσι πόλεμον, ὃν ἡ συνδεδισμένη ἀντιπολιτευσὶς διεξάγει κατὰ τῆς κυβερνήσεως Σωτηροπούλου-Ράλλη ὡς ἀθετησάσης τοῖς συνταγματικῶν τύπους ἐν τῇ διομολογίᾳ τῆς οἰκονομικῆς συμβάσεως, παρὰ τὰς ἀπειλάς, ἃς ἐναντίον αὐτῆς τε καὶ τῶν παρασχόντων τὸ ἀναγκαῖον κύρος αὐτῶν εἰς πραγμάτων τοῦ διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης συναπτομένου δανείου ἐξακαντιζοῦσι τὰ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τῆς πολυσχιδοῦς ἀντιπολιτεῦσεως γράφοντα ὄργανα τοῦ ἀπτικοῦ τύπου— ἀγνοοῦμεν τῇ ἀληθείᾳ τί προτείνονται ἀντὶ τῶν γενομένων, ἀφοῦ τὰ γενομένα ἦν ἡ εὐπρεπεστάτη τῶν ὑπολειπομένων δύο διεξόδων, τῆς ἐτέρας οὐδὲς τῆς ἀπροκαλύπτου χρεωκοπίας μετὰ τῶν ἀτιμωτικῶν ἐπακολούθων αὐτῆς—, παρὰ τὸν ἄδικον, λέγομεν καὶ ἄσκοπον τοῦτον πόλεμον ἡ κυβερνήσις ἐξακολουθεῖ ἀπαράχωρα παρασκευάζουσα τὰ νομοσχέδια, ἅτινα θὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλίαν, ὅταν συγκαλέσῃ αὐτήν, δι' ὧν δὲ θὰ ἐπεχειρεῖ τὴν περαιτέρω ἐπιδιώξιν τοῦ ἔργου, οὐ ἤρατο διὰ τῆς διομολογήσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμβάσεως. — Τὰ μέτρα ταῦτα οὐπω ἐγνώσθησαν ἐν λεπτομερείᾳ, γενικῶς ὅμως εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀποτελοῦσι σερῶν οἰκονομῶν διὰ καταργήσεως τῶν θέσεων τῆς πολυτελείας καὶ θεσπισμῶν τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ, περὶ οὗ σπουδαῖα ἦδη προτάσεις ὑπεβλήθησαν τῷ ὑπουργείῳ. — Εἶναι πιθανώτατον— τοῦτο τοῦλάχιστον ἀποδεικνύεται ἐξ ὄσων εἶπομεν περὶ τῆς στάσεως τῶν ἀντιπολιτευτικῶν μεριδῶν— ὅτι τὸ ὑπουργεῖον οὐδὲ ἐν τῶν μέτρων τούτων θὰ ἴδῃ κυρούμενον ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου, ἡ πλειονοψηφία τοῦ ὁποίου παρὰ τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου ἐλπίδας τῶν κυβερνητικῶν κύκλων θὰ καταψηφίσῃ αὐτοῦ κατὰ τὴν πρώτην πρὸ αὐτοῦ ἐμφάνισιν τῶν ὑπὸ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἀνακτος κληθέντων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐξ ἴσου πιθανὸν ἐπακόλουθον τῆς καταψηφίσεως ταύτης δύναται νὰ λογισθῇ οὐχὶ ἡ πρός κλισις τῶν πλειονοψηφούντων, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτῶν παρητήσαντο τὴν ἐντολήν, ἣν ἀνέθετο αὐτοῖς ἡ χώρα, ὅτε ἀνηγόρευεν αὐτοῖς παντοδυνάμοις κυβερνήτας, ἀφοῦ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ἐκλήθησαν ὅπως ἐφαρμόσωσιν, ὁμο-

λόγησαν διὰ τῆς φυγομαχίας αὐτῶν ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσῶσιν, ἀλλ' αὐτὴ ἢ διάλυσις τοῦ κοινοβουλίου, ὅπερ, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὑπὸ τῶν ἐκλογέων συγκροτηθὲν, δύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῆ ὡς παρασυρθὲν ὁμοίως ἐν τῇ πτώσει τῆς κυβερνήσεως, ἥτις ἐκέκλιτο νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον.—Τότε μόνον ἠδύνατο ν' ἀποδοθῆ τὴν ιδιότητα ταύτην, ὅταν θεωρήσῃ τὸ ἐνεστὸς ὑπουργεῖον ὡς ἐκπροσωποῦν τὰς ἀρχάς, ὧν ὑπερεψήφισον οἱ ἐκλογεῖς τῆς 3 μαΐου, ὅπερ ὅμως, καθ' ἃ προείπομεν, λίαν ἀμφίβολον.— Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὑπουργείου, τοῦτο μένει ἔτι ἐκκρεμέσ· ἢ ἐξογκωθείσα ὅπως ἐπὶ τούτου διαφωνία τῶν κκ. Σωτηροπούλου καὶ Ράλλη δὲν φαίνεται μέλλουσα νὰ λάβῃ τὰς διαστάσεις, ἃς ἡ ἀντιπολιτευσις ὀνειρεύεται.

Ἐν Βελιγραδίῳ τὰ πράγματα χωρῶσιν ὁμαλῶς κατὰ τὴν ὁδόν, ἣν εὐτόλμως τῇ νυκτὶ τῆς 1ης μαΐου ἐχάραξεν ὁ νεαρὸς τῆς Σερβίας βασιλεὺς. — Ἡ Σκουψίνα μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ προεδρείου αὐτῆς, μετὰ τῶν ἐκατὸν εἰκοσι τριῶν δὲ ριζοσπαστικῶν, δέκα προοδευτικῶν καὶ ἐνὸς φιλελευθέρου μελῶν αὐτῆς ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν διὰ βασιλικῶν λόγου, ἐν ᾧ ὁ νεαρὸς συνταγματικὸς μονάρχης, ἐκθέμενος τοὺς λόγους, τοὺς ἀναγκάσαντας αὐτὸν νὰ προβῆ εἰς τὴν προμνησθεῖσαν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ, ἀνευ τῆς ὁποίας ὤφειλε νὰ βλέπῃ, ὡς εἶπε, κατὰ τὴν ἀνηλικιότητα αὐτοῦ ὑποσκαπτόμενον ὑπὸ τῶν ἀντιβασιλέων τὸν συνταγματικὸν βίον τοῦ ἔθνους, διαπιστώσας τὴν ἐπιδοκιμασίαν, ἥς ἡ πρῶξις αὐτοῦ ἐκείνη ἔτυχεν ἐντὸς τε καὶ ἐκτὸς τῆς Σερβίας, καὶ καταδείξας ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ ἔθνους ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς διὰ τοῦ συναπισμοῦ βασιλέως καὶ λαοῦ περιφρουρήσεως τῆς τακτικῆς λειτουργίας τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος τῆς χώρας, ὑπέσχετο νὰ πράξῃ πᾶν ὅ τι ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται, ὅπως ἡ Σερβία ἀποθῆ ἄξια τῶν συμπαθειῶν, ὧν ἐν Εὐρώπῃ ἀπολαύει, καὶ μεθ' ὧν ὁ βασιλεὺς ὤμοσε τὸν νενομισμένον εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ κράτους ὄρκον τὸ πρῶτον δ' ἔργον αὐτῆς, ὅπερ ἠγγέλθη ἡμῖν, ἦν ἡ εἰς πρῶτην ἀνάγνωσιν ἐπιψηφισίς νομοσχεδίου ἐπιτρέποντος τὴν εἰς τὴν Γερμανίαν παραχώρησιν τοῦ ὄρου τοῦ μάλιστα εὐνοουμένου κράτους μέχρι τῆς ἐπικυρώσεως τῆς διωμολογημένης πρὸς αὐτὴν ἐμπορικῆς συμβάσεως. — Τὸ ζήτημα τῆς θρῦλλυθείσης ὡς μελετωμένης ὑπὸ τῶν ριζοσπαστικῶν ἐξέσεως ἀπὸ τῆς χώρας τῶν πρῶν ἀντιβασιλέων κκ. Ρίστις καὶ Βελιμάροβιτς οὕτω ἐθίγη· εὐχόμεθα δὲ χάριν τῆς τελείας κατευνάσεως τῶν πνευμάτων ὅπως τὸ διαλλακτικὸν τῶν νικητῶν πνεῦμα ἀποδείξῃ ὀρθῶς ἔχουσαν τὴν διὰ Βιέννης γενομένην διάψευσιν τῆς περὶ τοιαύτης αὐτῶν προθέσεως εἰδήσεως. — Τούναντιον τὸ ζήτημα τῆς ὀριστικῆς συγκροτήσεως τοῦ ὑπουργείου ἐλύθη κατὰ τρόπον, ἐφ' ᾧ εὐλόγως δύναται νὰ ὑπερηφανευθῆται ἡ κρατοῦσα μερίς. Τοῦ ὑπουργείου διπλαθὴ Δόκιτε, κληθέντος, ὡς γνωστὸν, μετὰ τὴν ἀπέλασιν τῶν ἀντιβασιλέων ἐπὶ τῷ εἰδικῷ σκοπῷ τῆς διεξαγωγῆς ἐλευθέρων καὶ ὅλων ἀνεπηρέεστων ἐκλογῶν καὶ εἰλικρινέστατα τὸ ἔργον τοῦτο ἐκπληρώσαντος, ὑποβαλόντος μετὰ τὴν πλήρη τῆς Σκουψίνας συγκροτήσιν τὴν παραίτησιν αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ, οὗτος οὐ μόνον αὐτῷ αὐτῆς τῷ κ. Δόκιτε ἀνέθετο τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας κυβερνήσεως,

ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθέντα αὐτῷ κατάλογον ἀπεδέξατο ὡς εἶχε, περιλαμβάνοντα διπλαθὴ τὰ αὐτὰ πρόσωπα, πληροῦντα δὲ τὴν διὰ τῆς παραίτησεως τοῦ προοδευτικοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν κ. Φρανάσοβιτς κενωθείσαν θέσιν διὰ τοῦ τῶος ἐνταῦθα προεδρευτοῦ στρατηγοῦ Σάββα Γροῦιτς, ἀνδρὸς ριζοσπαστικοῦ, ἀνακριθῶν ἀποδειχθέντων πάντων τῶν θρῦλλυθέντων περὶ τῆς τῷ κ. Γαρασανὶν ἀναθέσεως τοῦ χαρτοφυλακίου τούτου. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀντικατάστασις ἔχει τοῦτο τὸ σπουδαῖον, ὅτι ἀποδεικνύει διασκεδασθεῖσαν τέλεον τὴν τῶος ὑψίσταμένην δυσπιστίαν τοῦ Στέμματος πρὸς τοὺς ριζοσπαστικούς ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ἥτις τὸ πρῶτον νῦν ἀνατίθεται αὐτοῖς. — Ἐτερον εὐάρεστον ὑπάρχει ἡ λήξις τῶν πρὸς διομολόγησιν τοῦ σερβικοῦ δανείου τῶν 42 εκατομμυρίων διαπραγματεύσεων. Γάλλοι, Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοὶ κεφαλαιοῦχοι, συνδικάτον καταρτίσαντες, ἀνέλαβον τὴν ἐκδοσὶν τοῦ δανείου τούτου, ἢ ἐπιτυχία δὲ αὐτοῦ θὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν καὶ ὑπὸ τὴν οικονομικὴν ἐποψὴν ἀνθρώπων τῶν σερβικῶν πραγμάτων.

Ὁ πρίγκηψ τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδος ἀποδημεῖ αὐτῆς εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἀνθηγεμόνα κατὰ τὰ εἰωθότα καταλιπὼν τὸν πολὺμυθον αὐτοῦ πρωθυπουργόν, ὅπως νέας αὐτῷ ὑποδοχάς, διπλωτικὰς τῆς βουλγαρικῆς εὐγνωμοσύνης ἐπὶ ταῖς τροποποιήσεσι τοῦ θεμελιώδους νόμου τῆς ἡγεμονίας παρασκευάσῃ αὐτῷ ἐπανακάμπτοντι. — Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη παρέσχεν ἀφορμὴν εἰς τὴν διάδοσιν, ἐπικυρουμένην ἄλλως τε καὶ ὑπὸ τῶν ἐκ Βουκουρεστίου εἰδήσεων, καθ' ἣν ὁ πρίγκηψ ἐπιστρέψων θὰ ἐπισκεφθῆ ἐν Σινάια τὸν βασιλέα τῆς Ρουμανίας Κάρολον. Τὸ πρᾶγμα οὐδὲν ἔχει τὸ ἀπίθανον, τοῦ βασιλέως Καρόλου συνῶδῃ ταῖς περὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀρχαῖς αὐτοῦ διατηροῦντος πρὸς τὴν βουλγαρικὴν ἡγεμονίαν σχέσεις στενωτέρας ἢ τὸ ἕτερον ὄμορον βασίλειον, ἡ Σερβία, ἡ στάσις τοῦ ἐν Σοφίᾳ ἀντιπροσώπου τῆς ὁποίας κατὰ τὴν ἄφισιν τοῦ πριγκιπικοῦ ζεύγους πικρότατα ἐσχολιάσθη ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ τύπου, ἐξ οὗ ἡ Σφομπροδὰ ἰδία νέον ὑβριστικώτατον κατ' ἀνωτέρων ἐν Σερβία προσώπων γραψάσα ἕρθρον, προὐκάλεσε διπλωματικὸν ἐπεισόδιον.

Ἐν τῇ τῆς Ἑσπερίας πολιτικῇ κινίσει τὴν πρῶτην θέσιν ἐξακολουθεῖ κατέχουσα ἡ ἐκδοσις τῶν γενικῶν ἐν Γερμανίᾳ ἐκλογῶν, διαπιστώσασα ψεῦσιν μὲν τῶν ἐλπίδων, ἐφ' αἷς διελύετο τὸ πρῶτον κοινοβούλιον περὶ καταρτισμοῦ ἐπαρκούς πλειοψηφίας εὐνοικῶς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν νομοσχέδιον διακειμένης, πρόδοον δὲ σπουδαίαν τῆς σοσιαλιστικῆς μερίδος, ἥτις ἐν τῷ νέῳ κοινοβουλίῳ ἀποτελέσει τὴν σπουδαιοτάτην μετὰ τὸ καθολικὸν Κέντρον δύναμιν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἰδία φαινόμενον διεγείρει εὐλόγως τὴν γενικὴν προσοχὴν, παρατηρουμένης τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἀπεδείχθησαν ἔχοντες οἱ σοσιαλισταὶ ἐν τοῖς πολυανθρωποτάτοις κέντροις τῆς αὐτοκρατορίας. Ἐν Βερολίνῳ π. χ. ἐν δυσὶ μὲν διαμερισμασι κατήγαγον ὀριστικὴν νίκην οἱ κ.κ. Σίγγερ καὶ Λήμπκνεχτ, ἐν τέσσαρσι δὲ ἄλλοις μετὰ σπανίας καρτερίας οἱ σοσιαλισταὶ ἠμψεδόητησαν αὐτὴν καὶ σχετικῶς ἐκράτησαν, μέλλοντες πιθανῶς καὶ νὰ νικηφορήσωσιν ὀρι-

στικῶς κατὰ τὴν ἐπαναληπτικὴν ἐκλογίην, αὐτοῦ τοῦ περικλεοῦς Βίρχωφ ἠττηθέντος ἤδη ὑπὸ ἀφανοῦς σοσιαλιστοῦ ἀντιπάλου, καὶ τοῦ Μοῦγγελ δὲ καὶ Μπάουμπαχ ὑπολειφθέντων τῶν τῆς αὐτῆς ἀποχώσεως ἀνθυποψηφίων. Ὡσαύτως ἐν δυσὶ τοῦ Ἀρβούργου διαμερίσμασιν ἐνίκαν οἱ σοσιαλισταὶ καὶ ἐν ἐνὶ δὲ τοῦ Μονάχου κραταῖαν δὲ κατήγαγον νίκην ἐν Νυρεμβέργῃ, Φύρτῃ καὶ Δεσσαυία, ἐπικρατήσαντες σχετικῶς, ἀλλὰ μὴ συγκεντρῶσαντες τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν ἐν Βυρτσδούργῃ, ἐν Φραγκφούρτῃ, ἐν Καινιξβέργῃ, ἐν Μαχατμῷ ἐν Δρέσδῃ, ἐν Λειψία, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Στρασδούργῳ τοῦ ἀγῶνος ἐπαναληφθσομένου μεταξὺ σοσιαλιστοῦ, τοῦ κ. Μπέμπελ, καὶ ὑποψηφίου τοῦ ἐθνικοῦ λεγομένου κόμματος. Καὶ ὡς πρὸς τὰς στρατιωτικὰς μὲν αὐτῆς μεταρρυθμίσεις ἢ κυβερνήσεις κατὰ τὰς ἐκ Βερολίνου εἰδησεις, καταδοῦσα τὴν πλάνην αὐτῆς, βουλευεται νὰ διαπραγματευθῆ πρὸς τὴν μερίδα τῶν καθολικῶν, μὴ ἀποκρούουσαν ἀπολύτως πᾶσαν τοῦ ἐν εἰρήνῃ καταστατικοῦ τοῦ στρατοῦ αὔξησιν, συγκαταβαίνουσα εἰς τινὰς παραχωρήσεις, ἄς τέως ἐπιμῶνός ἤνευθε, μηδὲ τολμῶσα δευτέραν τοῦ κοινοβουλίου διάλυσιν ὡς πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς αὔξεσεως δὲ τῶν σοσιαλιστικῶν δυνάμεων κίνδυνον βουλευεται τὴν ριζικὴν μεταρρύθμισιν τοῦ συστήματος τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ἥτις θεωρεῖται ὡς διευκολύνουσα τὴν ἀνάπτυξιν τῶν προοδευτικῶν ἐν τῇ χώρᾳ στοιχείων. Ἄλλ' ἂν διὰ τῆς ὑποχωρήσεως ἐπιτυχάνουσα στρατιωτικῶν τινῶν μεταρρυθμίσεων, περιωρῶσάν τοὺλάχιστον τὴν φιλοτιμίαν τῆς κυβερνήσεως, αὕτη δύναται ἀναμφισβητήτως νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀδιεξόδου, ἣν ἐδημιούργησεν ἑαυτῇ, πεισιμόνως τέως ἀπαιτοῦσα ἢ πάντα ἢ οὐδέν, ἢ ἀποτροπὴ τῶν ἐπακολούθων τῆς γιγαντιαίας τῶν σοσιαλιστῶν προόδου διὰ τῆς καταλύσεως τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας εἶνε ἔργον πολλῶ δυσχερέστερον, δυνάμενον μάλιστα, ἐν ἡ περιπτώσει, τῆς ἀποπειρας ἀποτυχανούσης ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, ἐπεδιώκετο αὐτεπαγγέλτως ἢ ἐφαρμογῇ τῆς σπουδαίας ταύτης μεταρρυθμίσεως. ν' ἀποθῆ ἀφεταιρία σοβαρωτάτων ἐσωτερικῶν γεγονότων, δυνάμενων τούτων αὔθις νὰ προκαλέσωσι σοβαρώτερα ἐπὶ ἐξωτερικά.— Ἀτυχῶς τινὲς τῶν πατέρων τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους δὲν κατανοοῦσιν ἐπαρκῶς τὴν τροπὴν ταύτην, ἣν λαμβάνουσι τὰ πράγματα τῆς παρὰ τὰ μεθόρια αὐτῶν ἀντιπάλου αὐτοκρατορίας, δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψει τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν θὰ ἐπεζητεῖτο ἢ ἐξουδετέρωσις τῆς τοιαύτης ἐσωτερικῆς καταστάσεως διὰ τῆς περιστάσεως τῆς προσοχῆς τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους εἰς ἐξωτερικά πράγματα οὕτω δὲ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος παρέστη αὔθις θεατῆς σκανδαλωδεστάτων ἐν τῷ γαλλικῷ κοινοβουλίῳ σκηνῶν, καθ' ἃς αἱ βαρύνταται κατηγορίαι ἐξηκοντίσθησαν κατ' ἀλλήλων ὑπὸ γάλλων βουλευτῶν, ἀναμυχθέντων καὶ τῶν ὀνομάτων ξένων μεγάλων κρατῶν καὶ ξένων πρεσβειῶν, κατηγορίαι δέ, ἄς ἐστιγμάτισε μὲν ὡς στρυγερὰς δυσκοφαντίας ἢ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ὧν ἐν τούτοις ἐπελάβετο ἢ εἰσαγγελία πρὸς πληρεστέραν τῆς ἀληθείας ἐξακριβῶσιν. — Σχετικῶς πρὸς τὰς γαλλορωσικὰς σχέσεις, ἔχομεν τὴν ὑπογραφὴν τῆς περὶ φορολογίας τοῦ εἰς Γαλλίαν εἰσαγομένου ρωσικοῦ πετρελαίου συμβάσεως, εὐνοούσης λίαν τὸ ρωσικὸν τοῦτο προϊόν,

ἀντὶ ἴσων εὐνοϊκῶν ὄρων παρεχομένων ὑπὸ τῆς Ρωσίας εἰς τὰ προϊόντα τῆς παρισίνης βιομηχανίας. Πρὸς τοῦτοις ἔχομεν τὸ χαρακτηριστικώτατον τῶν συναπτόντων τὰς δύο μεγάλας Δυνάμεις ἀδελφικῶν σχέσεων γεγονός, ὅτι ἡ γαλλικὴ κυβερνήσις, ἢ τέως ἦν ὀριστικῶς δεδογμένη ἢ ἐκ Πετροπόλεως εἰς Αὐθῶνιν μετὰθεσις τοῦ προοδευτοῦ αὐτῆς κόμματος Μοντεμπέλου, ἐνδιδοῦσα προφρόνως ταῖς σχετικαῖς παρακλήσεσι τῆς ρωσικῆς, κατέλιπε τὸν παρὰ τῇ αὐτῇ τοῦ τσάρου ἀντιπρόσωπον τῆς Δημοκρατίας ἐν τῇ προτέρᾳ θέσει αὐτοῦ. — Ἐν Αὐστρίᾳ, ὡσεὶ μὴ ἦρκουν οἱ ἀπὸ τοῦ ἐνδημοῦντος φυλετικοῦ ἀνταγωνισμοῦ κίνδυνοι τῆς ἐσωτερικῆς ἡσυχίας τοῦ κράτους, ἤρξατο καὶ ἄλλη τις κίνησις, ἡ ὑπὲρ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, τοῦ πολιτικοῦ γάμου καὶ τῆς ἐκλαϊκώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἥτις, καὶ καταστραλλομένη προσωρινῶς, ἐπαγγέλεται ἐν τῷ μέλλοντι πράγματα τοῖς διέπουσι τὰς τύχας τῆς δυναδικῆς μοναρχίας. Κατὰ τὰ ἄλλα αἱ ἀντιπροσώπειαι, ἀποδεξάμεναι ἄνευ τροποποιήσεως τινος τὸν στρατιωτικὸν καὶ τὸν ναυτικὸν προϋπολογισμὸν τῆς κυβερνήσεως, ἐξέφρασαν τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν πρὸς τὸν κόμμητα Καλνόνκην καὶ ἐπέραναν τὸ ἔργον αὐτῶν, τοῦ αὐστροοὔγγρου ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπισφραγίσαντος τὰς προσφάτους πολυκρότους αὐτοῦ δηλώσεις περὶ Ρωσίας καὶ εἰρήνης διὰ νέων τοιούτων ἐν συνεντεύξει πρὸς Οὔγγρους βουλευτὰς, οὓς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐκ τῆς προσφάτου αὐτοῦ μετὰ τοῦ κ. Γίερς ἐν Βιέννῃ συνεντεύξεως ἐπεῖσθη ὅτι ἡ Ρωσία δὲν ἐπιθυμεῖ τὸν πόλεμον καὶ ἀναμένει μὲν καὶ ἐπιβλέπει τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἰλλυρικῶν πραγμάτων, οὐδὲν ὅμως αὐτῇ θὰ πράξῃ πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς λύσεως. — Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ τοῦ ἰρλανδικοῦ νομοσχεδίου συζήτησις κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην δὲν προώδευσε μεγάλως, μεταξὺ ὅμως εἶχομεν γνωμοδοτήσιν τινα τοῦ κ. Γλάδστονως περὶ τοῦ κρατούντος συστήματος τῆς ἐνόπλου εἰρήνης οὐκ ἀναξίαν λόγου. Ὁ τῶν φιλελευθέρων ἡγέτης, ἀφορμὴν λαβὼν ἀπὸ τῆς προτάσεως Κρέμερ, ἐκφραζούσης τὴν εὐαρέσκειαν τοῦ ἀγγλικῶν κοινοβουλίου ἐπὶ τῷ ὅτι τὸ Σενέδριον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἐπέτρεψε τῷ προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας νὰ προσκαλέσῃ καὶ τὰς ἄλλας κυβερνήσεις νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἴδρυσιν παγκοσμίου Ἀρείου Πάγου πρὸς τὴν διὰ διαιτησίας ἐπίλυσιν τῶν διεθνῶν διαφορῶν καὶ δηλώσας ὅτι πολὺλάκις ἡ ἀγγλικὴ κυβερνήσις εἰργάσθη πρὸς τοιοῦτόν τινα σκοπὸν, ἀπροκαλύπτως ἐμέμψατο τὴν κρατοῦσαν στρατοκρατίαν ὡς διακυβεύουσαν μᾶλλον ἢ περιφρουροῦσαν τὴν εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην. Τὸ κακὸν μόνον εἶναι, ὅτι οἷα φαίνεται ἐκ τῶν λόγων τοῦ κ. Γλάδστονως μελετωμένη ἢ συγκρότησις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀμφικτυονίας, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι θὰ κατορθοῦτο αὕτη, δὲν θ' ἀνταπεκρίνετο εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ἄτε ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, διαφαινομένου ἐν τῇ συγκροτήσει τοῦ συνεδρίου τούτου οὐχὶ ἐξ ἀντιπροσώπων πάντων τῶν ἐθνῶν, περὶ τῶν συμφερόντων καὶ τῶν διαφορῶν τῶν ὁποίων θ' ἀπεφαίνετο τελεσιδικίως, ἀλλ' ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων μόνον Δυνάμεων, οἵτινες θὰ ἐπέβαλλον τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν τοῖς μικροτέροις ἔθνεσι, ρυθμίζοντες, ἐννοεῖται, τὰ συμφέροντα τούτων κατὰ τὰ ἴδια μᾶλλον ἢ κατὰ τὸ ἀπόλυτον δι-

καιον συμφέροντα. Τοιαύτη τῆς εἰρήνης ἐξασφάλις θὰ συνείχε μὲν ἐπὶ τινὰ καιρὸν τοὺς πόθους καὶ τὰς ἀξιώσεις τῶν μικροτέρων, δὲν θὰ ἦεν ὅμως ριζικῶς τὴν πηγὴν τῶν διαφωνιῶν, ἵτις ἐν τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ θ' ἀπέβαινε πηγὴ ρήξεω.

M. E. M.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Κ. ΣΟΥΤΣΟΥ

Ὁ κ. Γρηγόριος Κ. Σούτσος ἰδρύει ὠφέλιμον ὄντως ἀγῶνα φιλοσοφικόν, ἀπευθύνας ἐπὶ τούτῳ ὡραίαν καὶ πλήρη εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ὀρθῶν ἰδεῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πρύτανιν τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἰωάννην Πανταζίδου. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, δι' ἧς δηλοῦνται ὅ τε σκοπὸς καὶ οἱ ὅροι τοῦ ἀγῶνος, οὐχὶ ἄσκοπον ἠγοῦμεθα νὰ παραθεσώμεν ἐν ταῦθα τὸδε τὸ ἀπόσπασμα :

... «Ὅθεν τούτων ἕνεκα τῶν λόγων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος ἐν Ἑλλάδι θέλων καὶ ἐγὼ νὰ συντείνω, κύριε πρύτανι, εὐχαρίστως ἀνακινῶ ὑμῖν ὅτι προτίθεται νὰ ἰδρῶσω διαγώνισμα καθαρῶς φιλοσοφικόν. Τὴν ὀρισμένην ταύτην ἀπόφασίν μου παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ γνωστοποιήσητε εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν τοῦ ἐθνικοῦ ἐν Ἀθῆναις πανεπιστημίου, κρίνω ἐπιναγκῆς νὰ προσθέσω ὅτι θὰ ἠγχοῦμαι ἵνα τὸ τιθέμενον πάντοτε φιλοσοφικὸν διαγώνισμα περιστρέφεται εἰς τὴν πλατωνικὴν ἰδίαν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὰ ἐκ ταύτης προκύψαντα φιλοσοφικὰ συστήματα, διότι οἱ νεώτεροι Ἑλληνες τὸν θεῖον Πλάτωνα, τὸν ἀκραίφνη δημιουργὸν τοῦ ἰδανισμοῦ καὶ μύστην, προσκτησάμενοι ὡς ἠθικὸν ὁδηγὸν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ αὐτῶν ἐρεύνῃ, βεβαίως δὲν θὰ μεταμεληθῶσι. Γινώσκω ὅμως ἐπίσης ὅτι οὐδὲν σύστημα, οὔτε ἐπιστημονικόν, οὔτε φιλοσοφικόν, ἀνεπτύχθη καὶ ἐτελειοποιήθη ἄνευ σφοδρᾶς ἀντιδράσεως, ὅτι δὲ εἰς τὸ θετικὸν ἀντιτίθεται, κατὰ φυσικὸν τῆς προόδου νόμον, τὸ ἀρνητικὸν ὡς ἐκ τῆς ἀντιδράσεως καὶ ἀντιθέσεως τούτου γεννᾶται πάλιν τὸ ἐκλεκτικόν, τὸ μέσον, τὸ ἀείποτε σχετικῶς ἄριστον, ἀφίημι εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ὀρίξῃ αὐτὴ ἐκαστοτε τὸ φιλοσοφικὸν διαγώνισμα, ἐκλέγουσα τὸ θέμα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς καθόλου φιλοσοφίας, ὅπως ἂν κρίνῃ προσφορώτερον καὶ συντελεστικώτερον εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῶν Ἑλλήνων πρόσodon. Ἐνεκα δὲ τούτου καθαρῶς Ἑλληνες πρέπει νὰ μετέχωσι τοῦ ὑπ' ἐμοῦ ἰδρυσμένου φιλοσοφικοῦ διαγωνίσματος».

«Τὸ φιλοσοφικὸν τοῦτο διαγώνισμα ἐσχεὶ ἀνάγκη νὰ φέρῃ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ, δηλαδὴ Φιλοσοφικὸν διαγώνισμα Γρηγορίου Κωνσταντίνου Σούτσου».

«Ἰδρῶν τὸ ἐν λόγῳ φιλοσοφικὸν διαγώνισμα κατατίθημι εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου, ὡς διαρκῆ παρακαταθήκην δραχμῶν εἴκοσι χιλιάδας, ὡς τὸ ὑπ' ἑ. γ. γραμματίον δηλοῖ, ἵνα οἱ τόκοι τοῦ κεφαλαίου τούτου χρησιμεύωσι διὰ παντὸς πρὸς βράβεισιν τοῦ νικητοῦ, τύπωσιν τοῦ βραβευομένου ἔργου καὶ ἀποζημίωσιν τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπείας. Τὸ γέρας ἔσται χιλιοδραχμῶν, ἡ δὲ ἀγωνοδίκου ἐπιτροπεία δέον νὰ σύγκειται ἐκ τριῶν μελῶν, ἐκλεγμένων ὑπὸ τῆς φιλοσοφί-

κῆς σχολῆς, τῇ προτάσει τοῦ ἐκαστοτε πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου. Τὰ τρία ταῦτα μέλη δύνανται νὰ ὦσιν εἴτε καθηγηταὶ τοῦ πανεπιστημίου, εἴτε ἄνδρες λόγιοι ὁμολογουμένως ἐντρίβεῖς περὶ τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα. Τὸ διαγώνισμα πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἀνὰ τετραετίαν, ἵνα ἀποτελεῖται ποσὴν ἀρκούν πρὸς βράβεισιν τοῦ νικητοῦ, ἀποζημίωσιν τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπείας καὶ τύπωσιν τοῦ βραβευομένου ἔργου. Ἐὰν δὲ μὴδὲν ἐκ τῶν εἰς διαγωνισμὸν ὑποβληθέντων φιλοσοφικῶν ἔργων κριθῇ ἄξιον τοῦ στεφάνου τῆς νίκης, τότε ὁ διαγωνισμὸς δέον νὰ ἐπαναλαμβάνηται τὸ ἄμεσως ἐπὶν ἔτος. Εἰς ἄλλας λεπτομερείας δὲν εἰσέρχομαι, θελήσας μόνον τὴν ἀρχικὴν μου βούλησιν νὰ διατυπώσω σαφῶς καὶ ὀρισμένως».

«Γνωστοποιῶν ὑμῖν, κ. πρύτανι, τὴν ὀρισμένην ταύτην ἀπόφασίν μου λογίζομαι εὐτυχῆς ὅτι τὸν μύχιον πόθον μου, πρὸς ἀπόδοσιν τῶν τροφείων τῇ ἐθνικῇ τῆς Ἑλλάδος Παιδαγωγικῇ, ἐν ᾧ διήγαγον τὰς ὡραιότερας τῶν σπουδῶν μου ἡμέρας, ἐκτελεῶ ἐπὶ τῆς πρυτανείας ὑμῶν, ἄνδρὸς ἐπιστημονικῆς ἀριότητος καὶ ἐμπεφορημένου γνησίας ἐλληνικῆς παιδείας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

Ἀντὶ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Στεφάνου, προσεκλήθη μέλος τῆς ἱερᾶς συνόδου ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μηθύμνης κ. Νικηφόρος (Γλυκᾶς), ὁ γνωστὸς λόγιος ἀρχιερεὺς.

— Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐγένετο ἡ εἰς ἀρχιερέα προχειρισίς τοῦ ἐψηφισμένου μητροπολίτου Ρόδου Θεοφ. κ. Κωνσταντίνου ὑπὸ τῆς Α. Θ. Η. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, συλλειτουργούντων καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων. Ἡ Α. Πανιερότης ὁ νέος μητροπολίτης Ρόδου κ. Κωνσταντῖνος (Ἀλεξανδριδῆς) ἐδέξαστο εἶτα ἐν τοῖς πατριαρχείοις τὰ συγχαρητήρια τῶν τε ἐν Χριστῷ ἡδὴ ἀδελφῶν, τῶν τῶς συναδελφῶν καὶ τῶν φίλων.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ Α. Θ. Η. προεχειρίσαστο εἰς ἱερέα καὶ ἀρχιμαυδρίτην τὸν νέον ἀρχιεραμαματέα τῆς ἱερᾶς συνόδου παν. κ. Κύριλλον (Μουμτζῆν).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 12 Ἰουνίου

Πλήρης ἀπραξία καὶ γενικὴ χαλάρωσις τῶν τιμῶν ἐξαοικτιόσαν τὴν κίνησιν τοῦ χρηματιστηρίου ἡμῶν κατὰ τὴν λίγουσαν ἐβδομάδα, καθ' ἣν ἐγένετο καὶ ἡ δεκαπενθήμερος ἐκκαθάρισις μετὰ τινος δυσχερείας ἕνεκα τῆς μεγάλης ποσότητος τῶν παραδοθέντων τίτλων καὶ τῆς ὑψώσεως τοῦ δικαιώματος τῆς μεταφορᾶς (report), ὅπερ διὰ τὸ Γενικὸν χρέος ἦτο γρ. 571]2 διὰ ἐκάστην χιλιάδα. Ἡ ὑψώσις αὕτη τοῦ report ἀνέκοψε τὸ θάρρος τῆς ἄλλως τε λίαν περιορισμένης ἐπὶ τοῦ ὑψώμοῦ κερδοσκοπίας, ἐκ τούτου δὲ τὸ μὲν Γενικὸν χρέος, ὅπερ τὴν Δευτέραν ἐτιμᾶτο 24,9 ἐξπ-

κολούθησε καταπίπτον μέχρις 24,1, οι Σιδηρόδρομοι από 89 1/2 υπετιμήθησαν μέχρις 88 7/8 και αι μετοχαι του Μονοπωλείου, ενφ κατά τας συμψηφίσεις της Δευτέρας η τιμή αυτών ωρίσθη 16,25, εξέπεσαν μέχρι 16,18, Η άπραξία αυτη και χαλάρωσις των τιμών επεκράτησεν εν πάσι τοις χρηματιστηρίοις της Ευρώπης, και ιδίως εν τῷ τῶν Παρισίων, εν τῷ ὁποίῳ αι πράξεις ἐξεμυδενίσθησαν ἔνεκα τοῦ ἐπιβληθέντος φόρου, τας συνεπειας τοῦ ὁποίου προεΐδομεν και προεΐπομεν ἐξ ἀρχῆς, πολλακις δὲ και ἔσχομεν ἀφορμὴν νὰ γράψωμεν ἐν τοις καθημερινοῖς ἡμῶν δελτίοις. Ὁ νόμος οὗτος εἶναι τοσοῦτω καταθλιπτικὸς, και ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ τοσοῦτω δυσχερής, ὥστε πρῶτος ὁ οἶκος Ρόδοσχιδ εἶτα δὲ και πάσαι αι τράπεζαι τῶν Παρισίων ἐδήλωσαν ὅτι οὐδεμίαν παραγγελίαν δέχονται διὰ πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου μέχρις οὐ τροποποιηθῆ και ἀρθῆ ὁ ἀνακριτικὸς τρόπος τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Κατὰ συνέπειαν τῶν διαδημάτων τούτων και τῆς πρὸς τὴν κυβερνήσιν γενομένης αἰτήσεως ἐλπίζεται ὅτι ὁ νόμος τροποποιηθήσεται, πρὸς τοῦτο δὲ ἐγένετο ἡδη ἀρχή, διότι ἡ ἐπίσημος ἐφημερίς τῆς κυβερνήσεως ἐκοινοποίησεν ὅτι αι παρὰ τῶν γαλλικῶν τραπεζῶν γινόμεναι και ἐν τοις βιβλίοις αὐτῶν ἐγγραφόμεναι πράξεις εἰς ξένα ἀγορὰς δὲν ὑπόκεινται εἰς τὸν φόρον. Ἐν τούτοις αι πράξεις ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων τοσοῦτον περιορίσθησαν, ὥστε ὑπολογίζουσιν ὅτι ἐνφ καθ' ἐκάστην ἐπὶ μόνων τῶν Ἰταλικῶν χρεωγράφων ἐγένοντο πράξεις ἑνὸς και ἡμίσεως ἑκατομμυρίου, ἡδη ἀνέρχονται μάλιστα εἰς ἑκατὸν χιλιάδας.

Ὅπως δὲ κατανοηθῆ ἡ σημασία τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων και ἡ ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τῶν πράξεων προσγινομένη ζημία, σημειοῦμεν παραλαβόντες ἐκ τινος ἀρτίως δημοσιευθείσης στατιστικῆς, ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων διαπραγματευομένων γαλλικῶν και ξένων χρεωγράφων ἀνέρχεται εἰς 80 δισεκατομμύρια φρ., ἀποφέρουσι δὲ ἐτήσιον τόκον 4 δισεκατομμύρια, ὅτι ὑπὲρ τὰ τετρακισχίλια πρόσωπα ἐνασχολοῦνται εἰς τας διαφόρους πράξεις τοῦ χρηματιστηρίου, οἷον ἐπικαταλλάκται, μεδίται και ἄλλοι τοιοῦτοι πλὴν τῶν παικτῶν και τῶν κερδοσκόπων, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, και ὅτι αι ἐτησίως γινόμεναι πράξεις ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τῶν Παρισίων ἀνέρχονται εἰς 100—120 δισεκατομμύρια. Εἶναι ἐννοούμενον ὅτι τοιαῦτη τεραστία κίνησις εἶναι ἀδύνατον νὰ σταθῆ, και ὅτι ἡ κυβερνήσις ἀναγκασθήσεται ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς συμφέροντι νὰ τροποποιήσῃ τὸν καταθλιπτικὸν νόμον.

Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ πανταχόθεν εἰδρευσάς χρυσὸς ἐπινεγκεν ἀληθῆ και ἐνοχλητικὴν πλῆμνηραν οἷαν δὲν ἐνθυμοῦνται πρὸ δεκαπενταετίας. Καίτοι δὲ ἐλήθησαν ἐν Ἀμερικῇ τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς παρεμπόδιον τῆς φυγαδεύσεως τοῦ χρυσοῦ, ἡ ἐν Λονδίῳ πληθώρα ἐξακολουθεῖ, οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ και θὰ αὐξηθῆ ἔτι μάλλον μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν τοκομεριδίων τοῦ Ἰουλίου. Ἐν τούτοις ἡ ἀρτίως τοσαύτας ὑποστάσα δοκιμασία ἀγγλικὴ ἀγορὰ ἔνεκα τῆς αὐστραλιανῆς κρίσεως κατέστη λίαν ἐφεκτικὴ, περιορίζουσα τας ἐνεργείας αὐτῆς εἰς τὰ πλείονας ἀσφαλείας παρέχοντα χρεώγραφα, ἐν οἷς δικαίως συγκαταλέγονται τὰ τουρκικὰ και τὰ αἰγυπτιακὰ, ἄπερ ἐξακολου-

θοῦσιν ἰσχυρῶς διατηρούμενα και διὰ μετρητῶν ὑπὸ τῶν κεφαλαίουχων ἀγοραζόμενα. Ἐκ τούτου καθίσταται λίαν πιθανὸν ὅτι, βελτιουμένης τῆς καταστάσεως τοῦ χρηματιστηρίου τῶν Παρισίων, και αἰρομένων δευτερευόντων τινῶν λόγων, ἡ κερδοσκοπία θὰ λάβῃ μείζονα ἀνάπτυξιν, ἐπιφέρουσα οὐδιῶδη βελτίωσιν εἰς τὰς τιμὰς τῶν τουρκικῶν χρεωγράφων.

Τὰ ἑλληνικὰ ἔμειναν σχεδὸν στάσιμα καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα, τὸ μὲν Πάγιον περὶ τὰ 36, τὸ δὲ Μονοπόλιον περὶ τὰ 52 1/2, τὰ δὲ 5 ο/ο δάνεια περὶ τὰ 49. Ἡ στασιμότης τῶν τιμῶν εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῆς ἐκ τοῦ νέου δανείου δημιουργηθείσης καταστάσεως, και τῆς βραδύτητος περὶ τὴν σύστασιν τοῦ συνδικάτου τοῦ μέλλοντος νὰ διατηρήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ νέου δανείου ὑπὲρ τὰ 65, ἡ δὲ τιμὴ αὐτοῦ θὰ κανονισθῆ και τὴν τῶν λοιπῶν χρεωγράφων. Βεβαίωται ὅμως ὅτι τὸ συνδικάτον καθηγήσθη ἡδη ὀριστικῶς και ὅτι ἐξησφαλίσθη ἡ εἰς χρυσὸν πληρωμὴ 5 1/2 ἑκατομμυρίων τοῦ νέου δανείου. Ἄλλὰ τίνι τρόπῳ και πρὸς τίνας γενήσεται κατὰ προτίμησιν ἡ ἐξαργύρωσις αὐτῆ;— Κατὰ τὴν γνώμην τῶν εἰδημόνων ἡ εἰς χρυσὸν πληρωμὴ γενήσεται εἰς τὰ τμηματικά ποσὰ τῶν παρουσιασθησομένων τοκομεριδίων, ὅσων ἡ ἀξία εἶναι κατωτέρα μιᾶς ὁμολογίας τῶν 500 φράγκων. Οὕτω δὲ ὁ ἔχων λ. χ. τοκομεριδία 350 φράγκων θὰ πληρωθῆ αὐτὰ εἰς χρυσὸν πρὸς 65 ο/ο, ὁ δὲ παρουσιάζων τοιαῦτα ἀξίας 600 ἢ 700 φράγκων, θὰ λάβῃ μίαν ὁμολογίαν τῶν 500 φράγκων, τὰ δὲ 100 ἢ 200 φρ. θὰ πληρωθῆ κατὰ τὴν ἀναλογίαν εἰς χρυσὸν και οὕτω καθεξῆς. Τοιαῦτη εὐκολία ἐκρίθη ἀναγκασιότατη διὰ τοὺς κατόχους τοκομεριδίων μικροτέρας τῶν 500 φρ. ἀξίας.

Αἱ εὐρωπαϊκαὶ ἐφημερίδες δὲν κρίνουσι μετὰ πολλῆς αὐστηρότητος τὸ ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ληφθῆν ὀικονομικὸν μέτρον, ὕπερ θεωροῦσιν ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ προτιμότερον τῆς ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῶν ληξιπροθέσμων τοκομεριδίων. « Ἄρκεῖ, λέγει ὁ «Χρόνος» τοῦ Λονδίνου, νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ ἐλπίς περὶ βαθμιαίας ἄρσεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, διότι ἄνευ τούτου ἀνέφικτος ἀποδίδεται πᾶσα ἄλλη ὀικονομικὴ βελτίωσις. Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς Ἑλλάδος ὡς και τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας πρὸς ἐκπληρωσιν τῶν υποχρεώσεων αὐτῶν δὲν προέχεται εἰ μὴ ἐκ τῆς μεγάλης ὑποτιμώσεως τοῦ χαρτονομίσματος. Πᾶσα λοιπόν, λέγει, ἡ προσοχὴ ἀμφοτέρων τῶν κυβερνήσεων δέον νὰ στραφῆ εἰς τὴν διὰ πάσης θυσίας ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, τούτου δὲ γενομένου, ἡ τακτοποίησις τῶν ὀικονομικῶν καθίσταται δυνατὴ».

Σήμερον ἔνεκα τῆς ἐορτῆς κλειστοῦ ὄντος τοῦ χρηματιστηρίου αι πράξεις γενήσονται ἐν τῇ Διόδῳ τοῦ Χατζοπούλου, πιθανὸν δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ χθὲς κατὰ τὸ κλεισίμον τοῦ χρηματιστηρίου ἐκδηλωθεῖσα βελτίωσις τοῦ Γενικοῦ Χρέους, σημειουμένη 24 5 1/2.

Ν. ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ὁ ἐπιπέθανος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ